

Senioriopettaja

Nro 3/2018

1.6.2018

**OSJ:n vuosikokous
Senioriopettajat ja kulttuuri
Kotimaan kesän kulttuuritapahtumia**

OSJ toimii laadukkaasti vaikka budjetti on pieni. Puheenjohtaja Erkki Kangasniemi vertasi eläkejärjestöjen resursseja OSJ:n vuosikokouksen avauspuheessaan.

Tässä numerossa

- 4 OSJ:n vuosikokous
- 7 Puheenjohtaja: Huono kunto käy kukkarolle
- 8 Lääkäri: Puutarhanhoidosta terveyttä
- 10 Sirkka-Liisa Tarjamo jatkaa Venkin johdossa
- 13 Lemmetty vuoden 1968 tunnelmissa
- 14 Lieksan senioriopettajia puri teatterikärpänen
- 16 Aikamatka koulumuseossa
- 18 Musiikkia ja sosiaalisuutta mieskuorossa
- 23 Seniorikokilta pearsankeitto-ohjeet
- 25 Kesän kulttuurikalenteri

Julkaisija: Opetusalan Seniorijärjestö OSJ ry
Undervisningssektorns Seniororganisation rf

Puheenjohtaja
Erkki Kangasniemi
Bredantie 40
02700 Kauniainen
erkki.kangasniemi@gmail.com

Toiminnanjohtaja
Kirsti Lehtinen
020 748 9736
kirsti.lehtinen@oaj.fi

www.osj.fi
www.facebook.com/osjry
Sivulle pääset joko omalla tai esimerkiksi kirjastosi tietokoneella.

Postiosoite
Opetusalan Seniorijärjestö OSJ ry
Rautatieläisenkatu 6, 00520 Helsinki
020 748 9736
Kaikki lehteen tuleva aineisto
päätoimittajalle: senioriopettaja@osj.fi

Osoite- ja jäsentietojen muutokset
Opetusalan Seniorijärjestön toimisto
020 748 9678
seniorit@oaj.fi

Päätoimittaja/toimitussihteeri

Anneli Rajaniemi

Kytöpolku 33, 00740 Helsinki

puh 040 768 8436

senioriopettaja@osj.fi

Ilmestyy kuusi numeroa vuodessa

Painos 22 700 kpl

ISSN 1798-6885

Toimitusneuvosto:

Marja-Terttu Halpio-Huttunen (pj), 044 293 3839

mthalpio@gmail.com

Arja Jääskeläinen, 044 306 9545

arjajii@gmail.com

Erkki Kangasniemi

erkki.kangasniemi@gmail.com

Kari-Veli Lehtonen, 050 582 3105

kariveli.lehtonen@gmail.com

Osmo Ukkonen, 040 763 7202

osmoukk@suomi24.fi

Anneli Rajaniemi (siht.) päätoimittaja

Taitto: Tuula Koivula ja Anneli Rajaniemi

Kirjapaino: Forssa Print, Esko Aaltosen katu 2, 30100 Forssa

puh. 03 42351

sähköposti: fkp@forssaprint.fi

Lehti julkaisee OSJ ry:n jäsenten pikkuilmoituksia maksutta.

Tilaushinta sisältyy jäsenmaksuun.

Toimituksellinen aineisto pyydetään lähettämään päätoimittajalle PC-muodossa kirjoitettuna ilman rivinvaihtoja tai pakotavutuksia. Naputa kolme tyhjää lyöntiä kappalejaon merkiksi! Kuvat suositellaan ottamaan mahdollisimman suuressa koossa. Käytä mieluummin sähköpostia, tekstit esimerkiksi Word tai RTF muodossa. Konekirjoitettu paperikäsikirjoitus käy myös. Tekstit ja kuvat voi lähettää myös CD-levyllä. Aineisto palautetaan vain pyydettyään.

19. vuosikerta

Ilmestymisaikataulu 2018

Numero	Aineisto	Ilmestyy
4	1.8.2018	7.9.2018
5	12.9.2018	19.10.2018
6	7.11.2018	14.12.2018

Kansi
Kesän maku
Kuva: Matton

Eurooppalainen eläkeongelma

Eläketurvakeskus julkaisi huhtikuussa tiedon keskimääräisistä eläkkeistä. Suurimmat kokonaiseläkkeet maksettiin Uudellamaalla ja pienimmät Etelä-Pohjanmaalla. Keskimääräinen kokonaiseläke oli viime vuoden lopulla 1 656 euroa. Summa ei anna aihetta hurraa-huutoihin.

Miesten keskieläke oli 1 874 euroa ja naisten 1 476 euroa eli reilun viidenneksen vähemmän. Naisten eläkkeet painottuvat jalkauman matalampaan päähän, kun taas miehillä eläkkeensaajia on tasaisemmin kaikissa eläkehaitarin luokissa.

Lähes 40 prosentilla eläke jää alle 1 250 euron kuukaudessa. Yli 3 000 euron eläkettä saa seitsemän prosenttia eläkkeensaajista. Näistä seitsemästä prosentista selkeä enemmistö on miehiä.

Naisten ja miesten eläkkeiden eroavuudet tunnetaan hyvin myös muualla Euroopassa. Sukupuolten eläke-eroja EU:n komissiolle tutkinut **Francesca Bettio** kertoo huhtikuun *Työeläke*-lehdessä, että eläke-ero on melko suuri kaikissa maissa: keskimäärin

39 prosenttia niiden eläkeläisten joukossa, jotka ovat täyttäneet 65 vuotta.

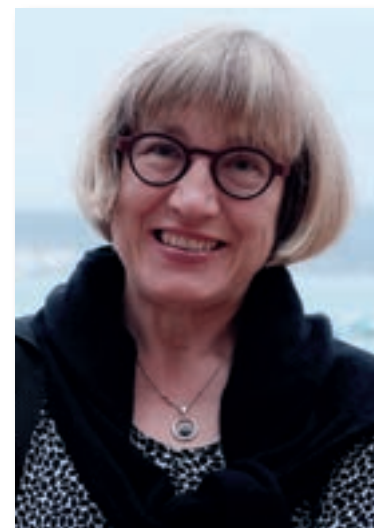
Monissa Euroopan maissa naisten eläkkeitä on yritetty korjata perhe-eläkkeillä. Nyt kuitenkin perhe-eläkkeitä on alettu pitää kalliina ja tasa-arvon vastaisina.

Yhtä huonot tulokset on saatu erilaisilla yksityisillä lisäeläkkeillä: ne ovat pikemmin kasvattaneet kuin kuroneet naisten ja miesten välisten eläkkeiden eroa.

Osa ongelmista on samoja eri maissa, osa taas on maakohtaisia. Yhdelläkään maalla ei ole vielä käytössä ratkaisua, jonka voisi ulottaa koko EU:n alueelle.

Mutta tunnelin päässä on myös valoa. Osa eläke-eroon liittyvistä ongelmista saattaa ratketa pidemmällä työurilla. Muutokset ovat kuitenkin hitaita. Bettio ennustaa, että sukupuolten eläke-ero on merkittävä vielä 10–30 vuotta.

Kuroutumista odotellessa kannattaa kaikille nuoremmille ikäluokille – ja etenkin naisille – muistuttaa, että pitkät poissaolot työmarkkinoilta näkyvät aikanaan työeläkkeessä.

Huolestuttavaa on myös pätkä- ja silpputöiden lisääntyminen opetusalailla. Rikkonaiset työurat vaikeuttavat riittävän työeläkkeen kertymistä.

Kirsti Lehtinen
toiminnanjohtaja
kirsti.lehtinen@oaj.fi

Det europeiska pensionsproblemet

Pensionsskyddscentralen publicerade i april en uppgift om pensionernas medeltal. De största helhetspensionerna utbetalades i Nyland och de minsta i Sydösterbotten. Helhetspensionens medeltal var i slutet av senaste år 1 656 euro. Summan ger ingen anledning till hurra-rop.

Männens medelpension var 1 874 euro och kvinnornas 1 476 euro eller drygt en femtedel lägre. Kvinnornas pensioner koncentreras till den lägre ändan medan de manliga pensionstagarna fördelar sig jämnare i de olika pensionsklasserna.

För nästan 40 procent blir pensionen under 1 250 euro i månaden. En pension på över 3 000 euro får bara sju procent av pensionstagarna. Av dessa sju procent är majoriteten män.

Skillnaden mellan kvinnors och mäns pensioner är välbekant också i det övriga Europa. **Francesca Bettio** som har gjort en undersökning om könens pensionsskillnader

för EU-kommissionen beskriver i aprilupplagan av Tidskriften *Arbetspension* att skillnaden i pension är ganska stor i alla länder: i medeltal 39 procent bland de pensionärer som har fyllt 65 år.

I många länder i Europa har man försökt rätta till kvinnornas pension genom familjepensioner. Nu har man börjat anse att familjepensionerna är dyra och går stick i stäv mot jämställdheten.

Lika dåliga resultat har man fått av olika privata tilläggspensioner: de har snarare ökat än minskat skillnaderna på mäns och kvinnors pensioner.

En del av problemen är likadana i olika länder, andra är nationella. Inte ett enda land har ännu tagit i bruk en lösning, som skulle sträcka sig över hela EU-området.

Men det syns också ett ljus i tunnelns ända. En del av problemen med skillnaderna i pension torde lösas med det förlängda yrkesverksamma livet. Förändringarna är dock

långsamma. Bettio förutspår att pensionsskillnaderna mellan könen kommer att vara betydande ännu under 10–30 år.

Medan vi väntar på att klyftan utjämnas lönar det sig att påminna alla de yngre åldersklasserna – och speciellt kvinnorna – att lång frånvaro från arbetsmarknaden i sinom tid syns i arbetspensionen.

Det är också bekymmersamt, att korttids- och snuttjobb har ökat inom undervisningssektorn. En splittrad arbetskarriär försvårar möjligheterna att arbetspensionen ackumulerar tillräckligt.

Kirsti Lehtinen
verksamhetsledare

Ulla Bäck
översättning

Yhdistysten toimintaan

Vuosi 2018 on järjestötoiminnassa kulttuurin teemavuosi. OSJ tukee yhdistyksiä kulttuurirahalla, ja teema näkyy väljästi myös Senioriopettaja-lehden sisällössä.

Muut kuin OSJ eivät ole kiinnostuneet puolustamaan eläkeläisiä, jotka ansaitsevat yli keskieläkkeen: eivät poliittiset puolueet, eivät keskusjärjestöt eivätkä muut eläkejärjestöt. Siinä faktat, jotka puheenjohtaja **Erkki Kangasniemi** latasi avauspuheenvuorosaan Opetusalan Seniorijärjestön vuosikokouksessa.

Kangasniemi maalasi myös uhkia. Tällaisia olisivat tasaeläke, joka merkitsisi kaikille eläkkeensaajille samansuuruista eläkettä. Kevään tilastojen mukaan se olisi noin 1 650 euroa kuukaudessa. Toinen uhka olisi erehdyttävästi hyvältä kuulostava kustannusneutraali eläkeindeksijärjestelmä. Se merkitsisi keskimääräistä suurempien eläkkeiden leikkaamista ja niistä saatujen varojen siirtämistä pienempiin eläkkeisiin. OSJ:n jäsenistön kannalta paras kuitenkin on nykyinen ansiosidonnainen eläkejärjestelmä, puheenjohtaja totesi.

OSJ:n tasokasta toimintaa toteutetaan pienin henkilöresurssein muihin eläkejärjestöihin verrattuna. Tästä huolimatta OSJ kehittää koko ajan sekä edunvalvontaansa että jäsenyhdistystensä toimintaedellytyksiä. OSJ on kasvattanut tasaisesti esimerkiksi yhdistysten saamaa toiminta-avustusta. Tänä vuonna yhdistyksille annetaan lisäksi kulttuurirahaa.

Viime vuosi oli järjestön 42. toimintavuosi. Loppuvuonna 2017 toteutetun jäsenhankintakampanjan ansiosta OSJ:n jäsenmäärä kasvoi 110:llä. Toiminnanjohtaja **Kirsti Lehtinen** kertoi, että vuoden 2017 lopulla järjestössä oli 20 553 jäsentä, joiden ikähaitari venyi 40 vuodesta 100 vuoteen. Heidän edunvalvontaansa hoidettiin ennakoivasti vaikuttamalla poliittisiin päättäjiin, elinkeinoelämän vaikuttajiin ja työmarkkinajärjestöjen johtohenkilöi-

hin. Edunvalvontakanavia olivat myös Erkki Kangasniemen vetämä Akavan senioriverkosto ja **Sirkka-Liisa Tarjamon** johtama Valtakunnalliset eläkeläisjärjestöt Venk ry.

Vuonna 2017 senioriopettajat osallistuivat aikaisempaa useammin yhdistyksen tilaisuuksiin ja tapahtumiin. Yhteensä tilaisuuksissa kävi noin 50 000 järjestön jäsentä.

Vuosikokous hyväksyi taloudenhoitaja **Hilkka Mäkelän** esittelemän vuoden 2017 tuloslaskelman ja taseen. Vuoden 2019 jäsenmaksu päätettiin säilyttää entisellään eli 30 euron suuruisena.

Kuluvan vuoden toimintasuunnitelmasa kulttuuriteemavuoden ohella merkittävä tapahtuma on Helsingissä syyskuun loppupuolella järjestettävät senioriopettajapäivät. Sen sijaan pohjoismaisten päivien merkitystä mietitään järjestön kannalta, koska Suomesta päiville on ollut osallistu-

Leppävirran Senioriopettajien puheenjohtaja Markus Harald esitteli yhdistyksensä vuosikokousaloitetta.

jia vain vähän. Tänä vuonna OSJ kuitenkin järjestää pohjoismaisten senioriopettajien tapaamisen kesäkuussa Hanasaareissa.

kulttuurirahaa

Hallitusta ohjeistettiin kahdella ponnella ja yhdellä toiveella. Ne koskivat edunvalvonnan keskeisten tavoitteiden toteuttamista ja yhteistyötä OAJ:n kanssa.

Henkilövalintoja ei tehty, koska puheenjohtajan toimikausi kestää vuoden 2021 vuosikokoukseen ja hallituksen jäsenten sekä heidän varajäsentensä toimikausi vuoden 2019 vuosikokoukseen asti.

Kuluvalle vuodelle hyväksyttiin 23 500 euroa miinusta osoittava talousarvio. Järjestön talous perustuu pääosin jäsenmaksutuloihin. Pitkällä aikavälillä on tarkoitus päästä tilanteeseen, jossa jäsenmaksutuloilla voidaan kattaa varsinainen toiminta. Nyt toiminnan pyörittämiseen tarvitaan myös sijoitustuottoja.

Vuosikokoukselle oli määräaikaan mennessä tehty kaksi aloitetta, jotka koskivat yhdistysten avustuksia. Kokous hyväksyi hallituksen vastauksen aloitteisiin.

Ponsiäänestykset ratkesivat koeäänestyksillä.

Vuosikokouksessa toimi puheenjohtajana **Taimi Neuvonen**, pöytäkirjasihteerinä **Kirsti Lehtinen** ja avustavana sihteerinä OSJ:n hallituksen jäsen **Arja Keltomäki**. Päätöksiä oli tekemässä 135 vuosikokousedustajaa Akavatalon valopihalla 23.4.

Valtaosa vuosikokousedustajista osallistui kokouksen jälkeen OSJ:n järjestämälle vuosikokousristeilylle Tallinaan.

Anneli Rajaniemi, teksti ja kuvat

Kuva: Kirsti Lehtinen

*Iloinen tervehdys
kiertoajelun
päätteeksi.*

”Stadi on buli mutta snadi”

Valtakunnalliset senioriopettajapäivät Helsingissä
22.–23.9.2018

**Päivät järjestetään Hakaniemessä sijaitsevassa
Helsinki Congress Paasitornissa, Paasivuorenkatu 5 A.**

Hotellit ja niiden hinnat sekä varausmenettely on ilmoitettu Senioriopettaja-lehden numerossa 1/2018.

Koulutuspäivien ohjelma, ilmoittautuminen ja hinnat on kerrottu Senioriopettaja-lehden numerossa 2/2018.

Koulutuspäivien esite löytyy HASO ry:n kotisivuilta osoitteesta www.hasory.net kohdassa Uutiset. Esitteessä on täydelliset tiedot Senioriopettajapäivistä. Sama esite löytyy myös Opetusalan Seniorijärjestö OSJ ry:n sivuilta www.osj.fi kohdasta Tapahtumat ja matkat.

Ilmoittautuminen ja maksut 8.8.2018 mennessä.

Järjestävien yhdistysten yhteyshenkilöt:

Pentti Länne puh. 0400 571 828

sp. pentti.lanne@gmail.com (HASO ry)

Kimmo Hissa puh. 040 544 892

sp. kimmo.hissa@pp.inet.fi (Helsingin senioriopettajat ry)

HUOM! Yhteyshenkilöille ei voi ilmoittautua tapahtumiin puhelimitse eikä sähköpostilla, vaan ilmoittaudu tapahtumiin Senioriopettaja-lehdessä 2/2018 kerrotulla tavalla.

PYSÄKÖINTI

Liityntäpysäköinti

Kartta liityntäpysäköintipaikoista (rautatie- ja metroasemat) löytyy osoitteesta www.hsl.fi/liityntäpysäköinti

Pysäköintitaloja

EuroPark Finland Oy:llä on useita pysäköintitaloja Helsingin keskustassa mm. Forum, Eliel, Kamppi jne. Tiedot ja kartat löytyvät osoitteesta www.europark.fi/pysakointitalot/

Tietoja Helsingistä seuraavien sivujen kautta:

www.hsl.fi (pääkaupunkiseudun liikenteen aikataulut ja reittikartat) www.myhelsinki.fi

Bongaa Stadi!

Helsingin senioriopettajat ry

Helsingin seudun ammatilliset senioriopettajat HASO ry

Huono kunto tulee kalliiksi

Liikkumisen vaikutuksesta ihmisen hyvinvointiin ja terveyteen on tehty lukuisia selvityksiä ja tutkimuksia. UKK-instituutti julkisti oman laajan selvityksensä huhtikuun alkupuolella. Siinä tutkittiin vähäisen liikunnallisen aktiivisuuden ja heikon fyysisen kunnon yhteiskunnallisia kustannuksia.

Huono kunto ja liian vähäinen liikkuminen ovat tutkitusti useiden sairauksien riskitekijöitä.

Yhteensä vuosittaiset kustannukset ja tuottavuuden menetykset nousevat eri lähestymistapojen perusteella 3,2–7,5 miljardiin euroon vuodessa. Kustannuksia aiheutuu mm. sairauslomista, lääkkeistä ja terveyspalveluiden käytöstä sekä tulo-vero- ja laitoshoitojen kustannukset kasvavat sekä työttömyysturvan menot ja syrjäytyminen lisäävät kustannuksia. Suomessa terveydenhuollon menot ovat yhteensä noin 20 miljardia euroa vuodessa. Huonon kunnon riskit liittyvät mitä suurimmassa määrin myös ennen aikaiseen kuolemaan.

Lasten ja nuorten liikkumisen vähene- misestä ja kunnon huonontumisesta on puhuttu jo pitkään. Hyvänä esimerkkinä kielteisestä suunnasta on varusmiesten Cooperin testitulosten kehitys. Keskimäärin juostu matka oli 1980-luvun alussa yli 2700 metriä. Tällä hetkellä se on nipin napin 2400 metriä ja kehitys on ollut aina vain huonompaan suuntaan. Kutsuntoihin osallistuneista nuorista todetaan 15 prosenttia kykenemättömiksi suorittamaan

asepalvelusta. Lisäksi noin 15 prosenttia armeijan aloittaneista kotiutetaan fyysisten tai psyykkisten ongelmien vuoksi.

Erittäin huolestuttavaa on myös se, että 7–11 vuotiaista lapsista vain alle puolet liikkuu luonnollisen kehityksen ja terveyden kannalta riittävästi. Koululiikunnan määräkin on aivan liian vähäinen.

Lapsena ja nuorena harrastettu riittävä liikunta on näkynyt myöhemmin pidempinä työurina verrattuna vähemmän liikku-neisiin. Liikuntaharrastuksella on todettu olevan yhteys myös suurempiin verotuloihin ja vähäisempiin työttömyystukien maksamisiin.

Suosituksen mukaan pitäisi harrastaa reipasta liikuntaa vähintään 2,5 tuntia viikossa ja vähintään kymmenen minuuttia kerralla. Olen vakuuttunut siitä, että lyhyemmälläkin jaksolla on myönteinen vaikutus. Tätä näkemystä tukevat myös uudet tutkimukset. UKK-instituutin johtaja **Tommi Vahakari** lupaakin, että liikuntasuosituksat menevät Suomessa uusiksi.

Voit saada huomattavia hyötyjä tuleviin elinvuosii, kun teet pieniä päivittäisten rutiinien muutoksia. Esimerkiksi käytät portaita hissien sijaan aina kun se on mahdollista. Käyt kaupassa kävellen tai pyörällä. Pi-hatyöt, pienet lenkit ystävien, lastenlasten, oman tai vaikkapa naapurin koiran kanssa ovat osa tärkeää hyötyliikuntaa. Muutaman minuutin aamujumppa voisi myös kuulua joka aamuisiin rutiineihin.

Mikäli haluat täyden hyödyn liikunnasta, niin kestävyysliikunnan lisäksi sinun pitää

Kuva: Anneli Rajaniemi

kehittää myös lihaskuntoa, liikkeiden hallintaa ja tasapainoa.

Hyvinvointiin ja terveellisempään elämään voidaan vaikuttaa paljon myös järkevillä ruokailutottumuksilla ja painon hallinnalla. Suomessa kuten monessa muussakin maassa painon nousu on muodostunut ongelmaksi yhä useammalle. Suomessa aikuisväestön lihavuus on yleisempää kuin muissa pohjoismaissa. Ylipaino-ongelma on meillä yli 55 prosentilla ja varsinainen lihavuusongelma noin 20 prosentilla aikuisista. Valitettavasti tämän asian hallitseminen ei ole kaikille yhtä helppoa. Tässäkin ongelmassa jo pienestä muutoksesta on suuri hyöty.

Lisää liikkumista, syö mahdollisimman usein terveellisesti ja nuku riittävästi. Siinä on tärkeät ohjeet kohti terveellisempää ja parempaa elämää.

Kauniaisissa 22.4.2018

Erkki Kangasniemi
puheenjohtaja
erkki.kangasniemi@gmail.com

Puutarhanhoitoa

Mikael Rajaniemi

Katri Hamunen
LT, anestesiologian erikoislääkäri

Tunnustan sen heti näin alkuun, olen hurahtanut puutarhan hoitoon. Kiireisessä elämässäni puutarhanhoito ja puutarhaunelmointi ovat minulle tärkeä terveyden ja hyvinvoinnin lähde. Tämän jälkeen jokainen voikin seuraavaa tekstiä lukiessaan suhtautua sanomaani haluamallaan skeptisyydellä. Löysin englantilaisesta lehdestä puutarhanhoidon hyviä terveysvaikutuksia esittelevän artikkelisarjan ja tässä muutamia poimintoja noista artikkeleista.

Puutarhahoito saa meidät pois sohvalla, isomman tai pienemmän ruudun sekä jääkaapin ääreltä, liikkumaan ja kuluttamaan kaloreita ulkoilmassa. Sanotaan, että tunti tv-ruudun äärellä lyhentää elämää 21 minuutilla kun puutarhanhoito puolestaan pidentää elinikää.

Brittitutkimuksen mukaan 10 prosentin lisäys aikuisväestön liikkumisessa säästäisi Brittein saarilla vuosittain 6 000 henkeä ja 500 miljoonaa punttaa. Suomen väkilukuun suhteutettuna nuo luvut olisivat reilut 500 henkeä ja 48 miljoonaa euroa vuodessa.

Toinen brittitutkimus vuodelta 2015 kertoo, että puutarhurit ovat keskimäärin hoikempia kuin ei puutarhanhoitoa harrastavat: 47 prosenttia puutarhanhoidon harrastajista oli ylipainoisia kun vastaava luku niillä, jotka eivät harrasta puutarhanhoitoa oli 68 prosenttia. Puutarhanhoidon hyödyllisiksi terveysvaikutuksiksi voidaan lukea ainakin parantunut tasapaino, sorminäppäryys, koordinaatio, sydän- ja verenkiertoelimistön kunto, liikkuvuus, notkeus sekä lihaskunto. Aika monipuolista sanoisin.

Pienikin puuhastelu kasvien kanssa, vaikka ikkunalaudalla tai parvekkeella olevan ruukkupuutarhan hoito, lisää hyvinvointia lievittämällä stressiä, piristämällä mielialaa ja parantamalla itsetuntoa onnistumisen kokemusten kautta. Viljelypalstalla tai taloyhtiön pihalla työskentely yhdessä muiden ihmisten kanssa tuo kaiken ikäisille sosiaalisia kontakteja, torjuu yksinäisyyttä ja antaa mahdollisuuden kehittää sosiaalisia taitoja.

Kasvit voivat vaikuttaa terveyteen monilla muillakin tavoin. Sisällä ja ulkona kasvavat kasvit puhdistavat ilmaa. Laajassa mit-

takaavassa vihreät kasvit sitovat hiilidioksidia ja siten vähentävät ilmastomuutosta.

Ulkona oleskelu ja liikkuminen lisäävät terveille ja vahvoille luille elintärkeän D-vitamiinin tuotantoa elimistössä. Itse viljeltyjen kasvien syöminen parantaa ruokavaliota ja auttaa painonhallinnassa. Puutarhanhoidon vaatima tarkkaavaisuus ja suunnittelu pitää aivot virkeinä ja kehittää kärsivällisyyttä.

Vanhainkodissa tehdyn tutkimuksen mukaan viherkasvin hoitaminen voi jopa pidentää elinikää. Monipuolisia aistikokeuksia antavan puutarhan on todettu rauhoittavan dementia-potilaita, hidastavan muistin heikkenemistä ja parantavan yöunta muistiongelmista kärsivillä.

Toki on muistettava asian toinenkin puoli. Jotta puutarhanhoidosta voi nauttia ja hyötyä terveydellisessä mielessä tulee muistaa oikeat työskentelyasennot ja tarpeen vaatiessa sovittaa puutarhanhoito oman kunnon ja voimien mukaan. Kotimaiselta Selkakanavalta löytyy neuvoja turvallisiin työskentelytapoihin puutarhatöissä (<http://selkakanava.fi/puutarhatyot-ovat-hyvaa-hyotyliikunta>).

Tässä yhteenvetona tärkeimmät vinkit selän säästämiseksi, kirjoittajan lisäyksillä täydennettyinä:

- Lämmittele ja venyttele ennen töiden aloittamista. Näin vähennät selkään kohdistuvaa rasitusta ja liikut puutarhassa ketterämmin.
- Käytä jalkalihaksia nostaessa ja kantaessa. Älä nosta selällä.
- Jousta polvista ja lonkista kun lapioit. Älä koskaan lapioi polvet suorina taivuttaen vartaloa lonkista, koska silloin alaselkään kohdistuu suuri rasitus.
- Rikkaruohoja kitkiessä ja kasveja istuttaessa polvistu pehmeällä alustalle tai työskentele toispolvisuunnassa. Käytä pitkävärtisiä työkaluja.
- Muista pitää taukoja ja ennen kaikkea nauttia työstäsi. Puutarhahoito ei saa olla suorittamista.

Mukavaa puutarhakesää kaikille!

Senioriopettaja Osmo Ukkonen voitti Filmi- ja videokuvaajien liiton SM-filmifestivaaleilla Mikkelissä ensimmäisen palkinnon, "Oskarin" minuuttielokuvan sarjassa.

Mikkeliläinen Osmo Ukkonen voitti suomenmestaruuden käsikirjoittamallaan ja ohjaamallaan elokuvalla "Kokoaminen". Siinä hän myös näyttelee vaimonsa Tuijan kanssa.

Elokuva esitettiin lyhytelokuvafestivaaleilla, joka järjestettiin Mikkelissä Nuorisopisto Paukkuksessa huhtikuun puolivälissä. Elokuvia oli mukana viidessä sarjassa, jotka olivat nuorten-, elokuvaoppilaiden-, dokumentti-, minuutti- ja avoin sarja. Filmit kestivät minuutista 25 minuuttiin.

Osmo on ollut mukana monessa: kunta- ja politiikassa, senioriopettajien paikallisessa ja valtakunnallisessa toiminnassa. Osmo on jäsenenä Senioriopettaja-lehden toimitusneuvostossa. Hän toimii kirjailijana ja on ennen kaikkea tuottelias tekstinikkari. Proosan ohella syntyy esimerkiksi hetkessä

runoja, joista OSJ:n hallituksen jäsenetkin ovat saaneet nauttia kokousten yhteydessä.

Pari vuotta sitten Mikkelin Harraste-elokuvaajat ry:n sihteeri **Kari Nuolinko** otti mieheen yhteyttä ja kysyi, voisiko häneltä syntyä lyhytelokuvan käsikirjoitusta.

Osmolla oli heti aihe tarjolla. Filmattiin "Kanttori"-niminen lyhytfilmi. Se sai pian jatkoa. Syntyi "Inspiraatio"-niminen tarina, joka palkittiin Kaakkois-Suomen festivaaleilla parhaana lyhytelokuvana. Ja tänä vuonna "Kokoaminen" voitti sarjansa.

Osmo on paitsi käsikirjoittanut lyhytfilmit, hän on myös näytellyt niissä jokaisessa. Kesällä kuvataan seuraava hänen käsikirjoittamansa lyhytfilmi "Jokin meissä". Siinä hän ei kuitenkaan näyttele, vaan on ainoastaan käsikirjoittanut elokuvan.

Tämänvuotisen lyhytelokuvafestivaalin järjesti Mikkelin Harraste-elokuvaajat. Se osallistui festivaaliin kolmella elokuvala, jotka kaikki päätyivät palkintosijoille. Mikkelin Harraste-elokuvaajat ry on pieni mutta paljon aikaansaava yhdistys. Sen jäsenenä on harrastajien ohella valtakunnan huippu-osaajia.

Paikalla oli lyhytelokuvaväkeä ympäri

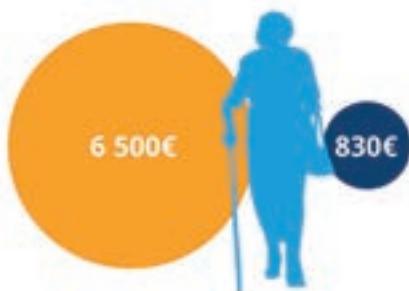
Suomen. He saivat seurata yli kaksikymmentä lyhytelokuvaa. Niitä pidettiin korkeatasoisina, hyvin tehtyinä ja mielenkiintoisina.

Kuva: Tuija Särkkö-Wirth

Senioriopettaja Osmo Ukkonen palkittiin "Oskarilla", 1. palkinnolla minuuttielokuvallaan Kokoaminen, jossa Osmo esiintyy vaimonsa Tuijan kanssa.

Eläkeläinen käyttää sote-palveluja 6 500 euron arvosta vuodessa

Eniten palveluja käyttävät yli 85-vuotiaat vanhuuseläkeläiset ja alle 55-vuotiaat työkyvyttömät. Palvelujen asiakasmaksut rasittavat erityisesti pienituloisia.

Keväällä julkaistun tutkimuksen mukaan eläkeläinen käyttää sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja vuodessa keskimäärin 6 500 euron arvosta ja maksaa niistä noin 830 euroa (kuva).

Tutkimuksesta ilmenee, että noin 10 prosenttia eläkeläisistä käyttää sote-pal-

veluja paljon. Lähes 70 prosenttia kaikista kuluista aiheutuu palveluiden käyttämisestä.

– Kulut ovat henkeä kohti keskimäärin 50 000 euroa vuodessa niillä, jotka käyttävät eniten palveluita, kertoo Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) erikoistutkija **Maria Vaalavuo**.

Erityisesti yli 85-vuotiaat vanhuuseläkeläiset ja alle 55-vuotiaat työkyvyttömyyseläkeläiset käyttävät paljon sote-palveluita.

Vanhuksilla dementian hoito, nuoremmilla eläkeläisillä psykoosin ja epilepsian hoito on kallista. Monet hoidettavista asuvat pitkään mm. laitoksissa.

Tutkimuksesta ilmenee myös, että pienituloisilla eläkeläisillä sote-palvelujen asiakasmaksut sekä lääkkeiden ja matkojen omavastuut vievät suuren osan tuloista.

Tutkimustulos selittyy osittain asumis- ja laitospalveluja tarvitsevien kehitysvammaisten heikoilla tuloilla ja runsaalla palvelukäytöllä. Nuorilla eläkeläisillä maksut ovat korkeat suhteessa heikkoihin tuloi-

hin. Vanhimmassa ikäryhmässä korkeat asiakasmaksut ovat myös yleisiä.

Vaikka sote-palvelujen asiakasmaksut ovat osalle eläkeläisistä suuret, maksut ovat silti pienet suhteessa palvelujen rahalliseen arvoon, sanoo Maria Vaalavuo.

Esimerkiksi tehostetun asumispalvelun vuorokausikustannus on keskimäärin noin 140 euroa. Julkisen palvelun tuottama tulonsiirto on eläkeläiselle huomattava asiakasmaksuista huolimatta. Ilman julkisesti rahoitettuja palveluita etenkin pitkäaikaisen hoivan kustannukset nousisivat useimmilla eläkeläisillä suhteettoman suuriksi.

Tutkimus kattaa Suomen kaikki eläkeläiset. Aineistona käytettiin Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen hoitoilmoitustietojaa sekä Tilastokeskuksen tietoja tuloista ja sosioekonomisesta asemasta. Lisäksi tutkimuksessa käytettiin Kelan rekisteritietoja lääkkeiden ja matkojen omavastuista sekä yksityisten palveluiden käytöstä. Aineisto on vuodelta 2015.

Sirkka-Liisa Tarjamo jatkaa Venkin

Seuraavat kaksi vuotta jatkuu jälleen Sirkka-Liisa Tarjamon johdolla. Valtakunnalliset eläkejärjestöt Venk ry:n vuosikokous valitsi hänet yksimielisesti järjestön puheenjohtajaksi.

Kuutta Venkin jäsenjärjestöä edustaneet 31 kokousedustajaa olivat tulleet Akavataloon paaluttamaan päätöksiä vuodeksi eteenpäin. Venkkiin kuuluu noin 30 000 henkilöjäsentä, joista runsaat kasi kolmannesta kuuluu Opetusalan Seniorijärjestöön. Sen riveistä on valittu järjestön puheenjohtaja ja sihteeri. Nykymuodossaan Venk on toiminut vuodesta 2006, jolloin siitä irtautuivat puolustaustaiset eläkejärjestöt. Sirkka-Liisa Tarjamo on ollut siitä lähtien järjestön puheenjohtajana. Järjestön sihteerinä on vuodesta 2016 toiminut **Elsi Torn**.

Vuosiokouksessa työskenneltiin rivakasti. Kokous hyväksyi toimintakertomuksen, tilit ja antoi vastuuvapauden tilivelvollisille. Jäsenmaksu pidettiin entisenä: 150 euroa jäsenyhdistystä kohden.

Menneenä toimintakautena Venkin edustajat tapasivat kansanedustajia eduskunnassa ja järjestö antoi lausunnon sisäasiainministeriön kuulemistilaisuudessa, joka koski ikääntyneiden turvallisuusohjelman päivitystä. Marraskuun lopulla pidetyssä seminaarissa käsiteltiin eläkeläisten verokohtelua, valmismatkalainsäädännön muutosta yhdistysten kannalta ja sitä miten ikäihmiset saadaan mukaan tekno-

logiaan ja digitalisaatioon.

Vuoden 2018 toimintasuunnitelmassa kiinnitetään erityistä huomiota eläkeläisten ostovoiman turvaamiseen ja vanhuspalveluiden saatavuuteen ja laatuun. Venk haluaa kohottaa ikäihmisten arvostusta ja nähdä heidät yhteiskuntaa hyödyttävänä ryhmänä. Venkin mielestä yhteiskunnan digitalisaation laajetessa tulee turvata ikäihmisille mahdollisuudet toimia täysivaltaisina yhteiskunnan jäseninä.

Vanhuspalvelut tulee turvata sote-uudistuksessa. Venk kehottaa jäsenyhdistyksiä huolehtimaan ikäihmisten edustuksesta vanhusneuvostoissa, jotta neuvostot valvoivat kunnissa vanhuspalvelulain toteutumista. Venkin tavoitteena on saada maakuntiin vanhusasiamiehen virka ja lisäksi valtakunnallinen eläkeläis- ja vanhusasiain valtuutetun virka.

Vuoden 2018 toimintasuunnitelmaa

Akavatalolla pidettyyn vuosikokoukseen osallistui kolmisenkymmentä henkilöä.

puheenjohtajana

Sirkka Liisa Tarjamo valittiin yksimielisesti jatkamaan puheenjohtajana.

hyväksyttäessä päätettiin valtuuttaa yhdistyksen hallitus valmistelemaan järjestön sääntöjen muuttamista siten, että jäseneksi voisi liittyä myös rekisteröimätön yhdistys.

Talousarviokohdassa todettiin, että käytännössä pienen budjetin vuoksi Venkin toimintaa pyöritetään vapaaehtoisvoimin.

Anneli Rajaniemi, teksti ja kuvat

Kokouksessa johti puhetta Pentti Länne ja sihteerinä toimi Arja Keltomäki.

Toiminnanjohtaja Satu Taiveaho kertoi miten Suvanto ry toimii turvallisen vanhuuden puolesta.

Turvallinen vanhuus

Joka neljännellä vanhuksella on syytä pelätä läheisiään. Tästä hälyttävästä tiedosta oli Valtakunnalliset Eläkeläisjärjestöt Venk ry:n edustajille puhumassa Suvanto Ry:n toiminnanjohtaja Satu Taiveaho juuri ennen vuosikokouksen alkamista. Satu Taiveaho on entinen kansanedustaja, jolla on laajaa sosiaali- ja terveysalan järjestökentän kokemusta ja ikääntyneiden palveluiden tuntemusta työskenneltyään Etelä-Suomen aluehallintovirastossa sosiaalihuollon johtavana ylitarkastajana.

Oikeus turvalliseen ja ihmisarvoiseen vanhuuteen on johtajatuksena Suvanto ry:llä, joka toimi aikaisemmin nimellä Suomen vanhusten turvakotiyhdistys. Se on perustettu 1990 ehkäisemään kaltoinkohtelua ja väkivaltaa, jota vanhuksat saattavat kokea läheistensä taholta tai luottamuksellisissa suhteissa.

Ikäihmisten ja vanhusten kaltoinkohtelu on hyvin vaikea aihe, josta ei puhuta. Sitä tapahtuu kuitenkin eri puolilla Suomea ja erilaisissa yhteyksissä, kertoi toiminnanjohtaja Satu Taiveaho. Kaltoinkohtelija saattaa olla esimerkiksi oma aikuinen lapsi.

Suvanto ry:llä on käytössä auttava puhelin. Palvelu on valtakunnallinen ja maksuton.

Suvanto ry:n kokoamista tiedoista käy ilmi, että vanhuksiin ja ikäihmisiin kohdistuu erilaista hyväksikäyttöä: taloudellista, henkistä ja seksuaalista. Yli 65 vuotiaisiin kohdistuneet petosrikokset ovat moninkertaistuneet tällä vuosikymmenellä. Sellaisia ovat mm. katuryöstäjät "auervaarat" ja uskonnollinen hyväksikäyttö.

Väestö ikääntyy. Kotihoidon suosiminen on ensisijaista ikäihmisten ja vanhusten hoitamisessa. Satu Taiveaho totesi, että kotihoito onkin hyvä ratkaisu niin kauan kuin vanhus voi olla kotona turvallisesti. Hoitokotiin pääsy on kuitenkin haasteellista, sillä hoito- ja hoivakodit ovat kalliita. Julkisen hoidon piiriin pääsyn edellytykset ovat tiukentuneet. Henkilökunnan resurssit ovat niukat. Ikääntyneiden hoitojärjestelmä on hajanainen ja omaisten vastuulla pidetään entistä raskaampaa hoitoa tarvitsevia.

Suvanto-linja
Valtakunnallinen ja maksuton
auttava puhelin
puh. 0800 06776.
ti ja to klo 12-16

Lakineuvonta
parillisten viikkojen
keskiviikkoisin
klo 16-18

Kahdenlaisia kaloja

Tuli kahdenlaisia kaloja. Saimme teeriä ja mateita. Elimme voimakkaasti 1970-lukua. Meitä oli isoon Nissaniin mahtuva joukko rehtoreita, osastonjohtajia ja opettajia. Me perustimme kuin itsestään säännöttömän, mutta ei säädyttömän kalakerhon. Aloimme käydä yhdessä kalastelemassa. Kalapaikka löytyi rehtorin sukulaisten asuttamasta kylästä läheltä Lappeenrantaa.

Näillä retkillä ohjelma ja osanotto oli tärkeämpää kuin saalis. Tietäähän nämä kansankynttilöiden puheet ja harrastukset. Hyvinkäältä lähdimme aamuvorhain viikonloppuna. Kouvolan torilla kahvikioskin myyjällä oli hyvät munkit ja ymmärrystä isojen pikkupoikien harrastuksille. Saimaan rannoille ehdimme pian. Rehtorilla oli sukulaisia melkein joka talossa. Kahviteltiin ja kyseltiin kuulumisia.

Vuodenajan mukaan ohjelmassa oli nuotanvetoa tai pilkkimistä eli joukkueläji tai yksilösuorituksia. Majapaikaksi löytyi kesämökki. Vieraanvaraisuus oli perinteistä eteläkarjalaista. Joskus kynittiinkin. Kyniminen tapahtui pienin panoksin illalla ja aamuyöstä korttipöydässä. Katsoimme, kuka on Bokassa I tai Sökössä II. Kerran päästiin

kynimään teertä. Polun varresta löytyi teerenpeliä eli siipirikko teerityttö. Se saatiin juoksemalla kiinni ja myöhemmin pataan. Suurta herkkua kalareissuilla oli savustettu lahna, jonka runsaiden ruotojen välissä oli maukkaita kalanpaloja. Talvisin maistui madekeitto.

Maailman siinä viikonloppuina parani. Saalista ja tuttuja tuli. Saalis jaettiin melkein tasan. Kotimatalla muisteltiin ja paranneltiin lisää maailmaa poikkeamalla Lahdessa Kauppatellissa. Syysillan hämärässä olin pysäköinyt Nissanin jonon jatkoksi kadulle. Hotellista ulos tultuamme jotkut veljistä päättivät poiketa viereisellä tyhjällä tontilla tekemässä sen, mikä hotellissa oli unohnutunut. Ravisteluvaiheessa paikalle pysähtyi poliisiauto. Poliisi on aina jäljillä. Niinpä nytkin Nissania lähestyessämme poliisiautosta nousi pari virkamiestä meitä torumaan. Moitteita hana siinä tuli ja pysäköintivirhemak-

su kaksi metriä sallitun alueen ulkopuolella olleesta autostamme. Asiaa käytiin vielä murehtimassa Riihimäen Resiinaassa. Minä kuljettajana olin ainoa, jota ei oltu päästää Resiinaan sisään.

Kalastusta yritimme laajentaa muiden luonnonvarojen hyödyntämiseen. Kollegat huomasivat lakat arvokkaiksi marjoiksi ja lähtivät Savonlinnan suunnalle lakkasuolle. Hyvinhän heille kävi. Joku oli saanut retkellä kokoon kolme, joku viisi ja ahkerin veli peräti kymmenen, ei litraa vaan kappaleita pehmeitä lakkamarjoja.

Risto Nihtilä

Kuva: Marja-Leena Hyvärinen

Hei hulinaa!

Isoäidin, siis tämän antiikkisen, Kalevala löytyi kirjahyllystä. Nahkakantinen kirja on toinen helppohintainen, selityksillä varustettu painos vuodelta 1877. Kirjaa on luettu Mikkelissä, tyttölyseossa oppikirjana vuosina 1916–18 ahkerasti. Kirjan lyijykynämerkinnät kertovat, milloin lukuvuorossa on ollut Lyyli, Meri, Elisa tai Saima. Kirjan merkinnät muuttuvat levottomiksi ja kynä harhailee säkeiden välissä piirtäen pelkkiä viivoja. Viimeiseen merkintään on merkitty myös päivämäärä: 18.IV.1918. Kalevalan säkeet päättyvät sanaan Loppu. Sana on mustattu ja ympyröity.

Kirjan sivuilla toistuu useaan kertaan mielikuvitusta herättävä kirjoitus: ”Hei hulinaa, sanoi Halinen eukolleen ja...” Kysyin kerran isoäidiltä, mitä nuo pisteet tarkoittavat. Isoäiti punastui. Tytöt, tytöt!

Viisikymmentä vuotta isoäitiä myöhemmin luin koulussa samasta Kalevalaa. Niin oli tehty muidenkin kirjojen osalta.

Sukupolvesta toiseen lähes koko 1900-luvun opiskeltiin samoja kirjoja: Setälän kieliooppia ja Elon laskuoppia. Historiankirjoihimme oli tosin jossain määrin lisätty sotakuvauksia, parhaimpiin oli ehtinyt vuoden 1952 Helsingin olympialaiset. Vuoden 1918 tapahtumille ei tahtonut löytyä oikeaa nimeä. Suurilla ikäluokilla on yhteiset muistot samoista koulukirjoista.

Oppikirjoilla rakennettiin Suomea. **Pirjo Hiidenmaan, Markku Löytösen ja Helena Ruuskan** toi-

mittamassa (2017) tietokirjassa kerrotaan eri oppikirjojen historiasta. Kun yleinen oppivelvollisuus säädettiin 1921, tarvittiin oppikirjoja ja kouluhallitus hyväksyi kirjat. Vasta peruskoulu-uudistus muutti oppikirjojen asemaa. Pirkkalan moniste nosti 70-luvulla valtavan kohun. Opetushallitus lopetti oppikirjojen tarkastamisen ja vuoden 1993 jälkeen oppikirjojen tekijät ja kustantajat ovat saaneet vapaasti laatia sellaisia kirjoja kuin näkevät hyväksi. Tässä lyhyt oppikirjahistoria.

Amatöörihistorioitsijoita on maa täynnä, kuvailee poliittisen historian professori **Seppo Hentilä** muutama aika sitten 70-vuotissyntymäpäivähaastattelussa historian tutkimuksen tilaa. Akateemisen tutkimuksen tilanne on vakaa. Hentilä arvelee, että seuraava historiaa alhaalta -buumi saattaa siirtyä kriisivuosiin 1939–45 tai on jo siirtynyt. Osui ja upposi: Kun talvella kirjoitin Salpalinjasta (Senioriopettaja 1/2018)

tutkin sitä, miten SAK ja STK suhtautuivat ruotsalai-

siin vapaaehtoiisiin. Virallinen vastaus on, että hyvin varovaisesti. Järjestöjen historiakirjatkin puhuvat asiasta vain vähän, eikä pöytäkirjoissa ole montakaan mainintaa. Naapurimaan työmarkkinaosapuolet tarjosivat huomattavaa apua Suomelle. Episodi, mikä selvästikin haluttiin unohtaa tai mikä oli liian arkaluontoista kerrottavaa aikalaisille.

Pidin Salpalinja-esitykseni vanhoille Aka- van pääluottamusmiehillä, jotka vuosittain ovat tavanneet kokoontua muistelemaan menneitä tupoja ja kuoppaneuvotteluja.

Varatuomari Markku Lemmetty
markku.lemmetty@helsinki.fi

Kunnioitimme myös kahta keskuudestamme poistunutta ystävää: **Kauko Vaaria** ja **Eero Pilviniemeä**. Jukon toimitusjohtaja **Maria Löfgren** kertoi soteuudistuksesta henkilöstön ja edunvalvonnan näkökulmasta ja kansanedustaja **Erkki Tuomioja** esitteli historioitsijat yli rajojen -verkostoa.

Menneistä ajoista voi kyllä kirjoittaa, entä jos Hentilä ja me muutkin muistelisimme tarkemmin omia aikojamme, jolloin elimme ja teimme itse historiaa. Vuosi 1968 oli vuosi, jolloin sain valkolakin: Martin Luther King, Robert Kennedy, Pariisin opiskelijamellakat, Praha, Vanhan valtaus. Niistä ajoista on siis puoli vuosisataa. Mitä kertoisimme tuosta vuodesta tämän päivän somessa liikkuville koululaisille? Who cares, mutta Turussa on jo pidetty seminaari Toivon ja raivon vuosi 1968.

Kellastuneen ja virttyneen lakin kanssa valmistaudun pian viettämään riemuylioppilasjuhlaani ja tapaan kaltaisiai, samoja koulukirjoja lukeneita. Syksyllä odottelen Vanhan valtausta, koska Helsingin yliopiston ylioppilaskunta täyttää 150 vuotta. Osaavatko- han ne Spes Patriae 2018 mitään?

Mitä se Halinen teki? No, pieraisi pulloon.

Hei hulinaa ja hyvää kesää!

Näytelmäharrastus valtasi

Kulttuurikärpänen on puraissut lieksalaisia senioriopettajia. He ovat kirjoittaneet, ohjanneet näytelleet, soittaneet, laulaneet ja hankkineet rahoituksen produktionneen, joiden pontimina ovat olleet Sibelius ja Topelius.

Monolan aitta.

Kaikki alkoi toistasataa vuotta sitten, kun eräs nuori säveltäjä teki häämatkan kesällä 1892 Karjalaan. Nuoret saivat majoituksen Pielisen rannalta Monolan talosta.

Paljon on vettä virrannut tuon häämatkan jälkeen Lieksanjoessa, mutta Pielisen pinta on yhtä puhtaan sininen ja Kolin kallioliot kutsuvat. Monolan ranta-aitta on saanut kunnostajia ja tukijoita. Lieksan kaupungin kesäkulttuuria täydentää Monola-viikko heinäkuun alussa.

AATTOILTA AINOLASSA 1945

Lieksalaiset senioriopettajat toteuttivat pari vuotta sitten muisteloita **Sibeliuksen** häämatkasta. Porukasta löytyi asiaan vihkittyjä: ohjaaja-käsikirjoittaja, talouden hoitaja ja laulujen säestäjä. Alettiin joukolla työhön. Jaettiin rooleja ja harjoiteltiin tiuhaan. Pikkujouluissa 10. joulukuuta yleisö sai tutustua kuvaelmassa millainen oli Aattoilta Ainolassa 1945.

Timitran Linnan suuri Sali oli kauniisti jouluihin: keskellä komea kuusi, nurkassa vihreä takka ja pianon ääressä pielisjärveläinen Euterpe-muusa.

Jouluaattoja Ainolassa viettivät Janne ja Aino sekä tyttäret puolisoineen, sisäkkö

ja joulupukki, joka toi tytöille joululahjaksi sinfonian "Satu". Euterpe-muusa vei kuulijat yli vuosisadan joulutunnelmaan.

Muisteltiin jouluja. Jussi Snellman kertoi vaimonsa Ruthin kokemuksista viihdytyskiertueessa Rukajärvellä, kun pommit putoilivat lähistöllä. Jussi Jalas puolestaan ilmoitti, että he odottavat Margaretan kanssa perillistä. Janne Sibelius kiitti pitkäaikaista sisäkkö Ainoa ojentamalla hänelle pronssisen Pielisjärvi-riipuksen. Tärkeintä oli tunne: elämme rauhan joulua.

KESÄILTA AINOLASSA 1951

Jos ensimmäisessä kuvaelmassa oli toteuttajina senioriopettajat, niin seuraavana vuonna uuteen versioon löytyi muitakin kaupunkilaisia.

Janne ja Aino Sibeliuksena nähtiin samat henkilöt, mutta tyttöjen roolit vaihtuivat. Mukana oli piikoja ja renki, kyläpelimanni Jussi ja taidemaalari Eero Järnefelt, jonka äiti, alkuaan balttilaista vapaaherrasukua

Marjaleena Ilmakangas on käsikirjoittanut, ohjannut ja toiminut kertojana näytelmissä.

Karl Mortimer ja lapset: Karl Mortimer ja vaimo Anna Augusta sekä 13 lasta. Esitys vuodelsta 2017. (Rantalalan koulun oppilaat ja Anni Kuusimäki harpisti.)

Lieksan Senioriopettajat

Kuva: Kati Honkanen LL

Elisabeth Clodt von Jürgenburg, kertoi kouluikäisen poikansa Eeron taideharrastuksista. Kun "Kesäilta Ainolassa" näyteltiin Rovastin pappilassa, tuli sinne vieraaksi Kuopion Sokeainkoulun johtaja Karl Mortimer vaimonsa Anna Augustan ja 13 lapsensa kanssa, elettiin historiassa.

Lapset: Karl, Alma, Johannes, Elinda, Elna, Salome, Väinö, Naemi, Yrjö, Helmi, Martti, Bengt ja pienin vauva Karl Elias nauttivat harpisti Anni Kuusimäen luomista sävelistä ja ihailivat samalla kultaista soitinta.

Senioriopettajien kuvaelmissa kuultiin ja laulettiin paljon entisiä sekä uusia sävellyksiä ja lauluja muusan (Kristiina Sotiriou) säestyksellä. Abit Henriikka Kokkonen ja Samuel Pursiainen olivat lukujensa välillä musiikkitunnelmissa.

Karjalaiset käspaikat loivat herkän tunnelman menneestä karjalaisesta kyläkulttuurista.

Senioriopettajien ideoimat häämatka muistelot nähtiin niin Timitrin Linnassa kuin Pielisen Museon Virsuvaaran tuvassa, ravintola Puustellissa, Honkasen Rovastin pappilassa ja hoitokoti Karpalossa sekä lisäksi lyhennettynä kertomusversiona Pielisen museon kahviossa ja Kotiseututalo Yrjölän salissa.

SYDÄN ON HYVÄ

Tämän vuoden tuotos on näytelmä "Sydän on hyvä". Se keskittyy Sakari Topeliuksen (14.1.1818–12.3.1898) elämänvaiheisiin. Uutena lieksalaisena teatterilaisena nähdään ja kuullaan irakilainen Ali Saalem luuttuineen ja nuori afganistalainen Tarim oppilaana.

Rantalan koulun opettajat Maire Vitri ja Kati Talvivaara ovat harjoittaneet väliluvuiksi oppilailla Topeliuksen "Myrsky ja Päivänpaiste" sekä kesäleikkejä, josta kertoo kaunis juliste.

Terttu Heiskanen-Timonen, teksti
lieksalainen senioriopettaja

Vuokko Tahvanainen, Eero Ilvonen ja Maija Saastamoinen sekä Kati Honkanen LL, kuvat

Kesäilta Ainolassa 1951 näytelmässä Sibeliuksen työt Ruth ja Eeva ovat kiperän polkan pyörteissä. Esitys on vuodelta 2017.

Rooleissa esiintyvät seuraavat senioriopettajat:

Marjaleena Ilmakangas, ohjaaja, käsikirjoittaja, kertoja ja Surpeenvaaran opettaja
Hannu Juntunen (ex khra) = Janne Sibelius
Lea Juntunen = Aino Sibelius
Eeva Paloheimo = Terttu H.-Timonen
Jussi ja Ruth Snellman = Ari ja Marja-Leena Blek
Eero ja Katarina Ilves = Pekka ja Liisa Tourunen
Jussi ja Margareta Jalas = Raimo ja Ulla Tuomi
Aulis ja Heidi Blomstedt = Esa ja Vuokko Tahvanainen
Sisäkkö ja Celina von Fieandt = Kirsti Muhonen
Euterpe-muusa = Kristiina Sotiriou
Kolin opettaja ja Monolan piika = Eila Kärnä
Joulupukki ja Eero Järnefelt = Pentti Kuusimäki
Margareta Sibelius = Helinä Porokka
YO-laulajat: Matti Halonen, Erkki Huopio,
Eero Koponen ja Pentti Kuusimäki

Kaupunkilaisnäyttelijät:

Elisabeth Clodt von Jürgenburg = Marjatta Varis
Renki = Asko Hiljanen
Kyläpelimanni = Jussi Eskelinen
Monolan (Vartiilan) isäntäväki = Heikki ja Marketta Elme
Ruth Sibelius = Marketta Elme
Heidi Sibelius = Pirkko Varpiola
Karl Mortimer = Sotiris Sotiriou
Lieksan Mieslaulajat
Takkamestari = Ari Waris
Luutunsoittaja = Ali Saleem
Oppilas = Tarim

Rantalan koulu opettajat:
Maire Vitri ja Mari Talvivaara

"Sydän on hyvä" kutsui
tämän kevään Topelius-
esitykseen.

Sadan vuoden aikamatka

Nurmijärven Metsäkylän koulun museossa

Luokkahuoneeksi sisustetussa koulumuseossa entisajan koulunkäynti on helppo aistia. Silloin opettaja oli auktoriteetti ja oppilas istui pulpetissaan siivosti ja kuunteli.

Klaukkalan Metsäkylän koulun pihalla oppilaat telmivät ja juoksevat. Minä astelen ns. kivikoulun sivuovesta kellariin vieviä portaita. Siinä virityn tunnelmaan, jonka saatan vain aavistaa. Kun ovi alhaalla aukeaa, siirryn toiseen aikaan ja maailmaan. Olen keskellä luokkahuonetta, jossa on kaksin istuttavia pulpetteja. Seinillä on jämptisti isoja kuvatauluja, suuri seinäkartta ja luokan edessä seisoo nutturapäinen mallinukke, kuin opettajatar ikään vuosisadan alun puhvihihaisessa puvussa ja karttakeppi kädessään. Kohennan automaattisesti ryhtiäni.

Ajankuva menneinä vuosikymmeniä käydystä koulusta välittyy hyvin myös eväistä. Yhden pulpetin kannella on paperiin käärityt leipäpalat ja juomaksi patenttikorkilla suljetussa lasipullossa maitoa.

Koulumuseota eläkepäivillään hoitava **Arja Ahlsved** kertoi, että museon on saatu aikaan yhteisesti ponnistellen. Tilat saatiin koulun saneerauksen yhteydessä opettajien entisestä saunasta.

Saneerausta tehtiin vuonna 2005. Silloin löytyi runsaasti entisten opettajien talteen laittamaa materiaalia eri aikakausilta. Pulpettien ja opetusvälineiden lisäksi oli oppilastöitä ja opettajien mallitöitä. Jot-

ta esineet pääsisivät yhteisesti nähtäväksi, Arja Ahlsved ehdotti koulumuseon perustamista. Kyläläiset ottivat idean hyvin vastaan. Luetteloidun museon kokoelmassa on nykyään yhteensä lähes tuhat esinettä.

Museossa on mm. 181 kuvataulua. Runsaan kirjamäärän – 171 kirjaa – selittää se, että koulussa toimi aikoinaan piirikirjasto. Arvokkaimmat kirjat ovat vuodelta 1878 David Copperfield ja vuodelta 1882 Katekismus.

Koulun oppilaat opettajansa Arja Ahlsvedin kanssa luettelivat materiaalia kotiseutuopin tunneilla. Kyläläiset innostuivat lahjoittamaan esineistöä ja kirjoja, kylän Martat lasivitriinejä. Vanhat valokuvat konkretisoivat muinoin koulua käyneitä oppilaita. Seinällä on mm. luokkakuvaa vuodelta 1917. Museosta tuli ei vain koulun vaan myös kylän yhteinen museo. Se avattiin yleisölle vihkiäisten yhteydessä.

Luokkakuvaa vuodelta 1917.
Koulun ensimmäinen opettaja
K. J. V. Ollila on mukana
luokkakuvassa.

Arja Ahlsved on Metsäkylän koulun museovastaava.

Koulun täyttäessä 100 vuotta vuonna 2007, museon vihki käyttöön **Heljä Järnefelt** Opetushallituksesta. Museo oli mukana vuonna 2007 päättyneessä Opetushallituksen Lähde-nimisessä luovuus- ja kulttuurikasvatushankkeessa.

Koulu on rakas Arja Ahlsvedille, sillä hän toimi koulussa opettajana 39 vuotta. Kun hän aikoinaan aloitti siellä opettajana, oppilaita oli yhdysluokilla 50. Hänen jäädessään eläkkeelle, oppilasmäärä oli kasvanut kaksinkertaiseksi.

NURMIJÄRVEN KANSAKOULUJA

Ennen kuin Metsäkylään saatiin oma koulu, käytiin kier-

Vanha katekismus on museon arvokkaimpia kirjoja.

tokoulua. Nurmijärven ensimmäinen vakinnainen koulumestari **Malakias Costiander** kiersi kylältä kylälle kiertokoulua pitämään. Metsäkylän naapurikylässä häneltä sai oppia mm. kansalliskirjailijamme **Aleksis Kivi**. Kiven koulukuvaukset ovat meile varsin tuttuja.

Nurmijärven ensimmäinen kansakoulu perustettiin Nukarille, Raalan kartanon yhteyteen 1873. Samoihin aikoihin perustettiin Uotilan koulu. Hieman myöhemmin Kirkonkylän, Rajamäen ja Leppälammen/Korven ja Nummenpään koulu. 1900-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä omat koulunsa saivat Klaukkala, Palojoki ja Lepsä, Nukari ja Metsäkylä.

Museo on auki koulun toiminta-aikoina. Esimerkiksi loma-aikoina museokin on suljettu. Museossa on myös vaihtuvia näyttelyitä, joten museo käynti auttaa ymmärtämään Metsäkylän ja sen koulun historiaa. Kylälaisten ohella museossa ovat käyneet mm. senioreopettajat ja martat. Museo

Opettaja ennen ja nyt.

Ennen kouluruokailun järjestämistä oppilaat toivat mukanaan eväät.

on ollut opinnäytetyön näyttämönä. Onpa siellä kuvattu Opettaja-TV:n ohjelmakin.

TUTUSTUMINEN MUSEOON

Museoon voi tutustua sopimuksen mukaan ottamalla yhteyden museovastaava Arja Ahlsvediin puhelimitse 0400 458 476

Lukuisia pieniä kyläkouluja on suljettu. Jos niin kävisi Metsäkylän koululle, museo jouduttaisiin myös sulkemaan ja sen esineistö joutuisi kunnan museoesineiden varastoon. Ainakaan toistaiseksi tällaista vaaraa ei näyttäisi olevan.

Anneli Rajaniemi, teksti ja kuvat

Mieskuorolaulu tarjoaa haasteita ja mukavaa yhdessäoloa

Mikä vetää miehet viikoittain kuoroharrastuksen pariin: sosiaalisuus, yhdessä tekemisen meininki, onnistumisen kokemukset, ahkeran harjoittelun tuomat mukavat traditiot ja musiikin esittäminen. Sitä on mieskuorolaulu.

Kangasalan Mieslaulajat kokoontuu harjoittelemaan torstai-iltoihin kello 18. Kangasalan seurakuntakodilla syksystä keväeseen pidettävät harjoitukset kestävät kerrallaan kaksi ja puoli tuntia. Haastatteluajankohtana harjoittelun alla olivat vappulaulut paikalliseen vapunpäivän tilaisuuteen sekä toukokuun Vaa-san kuorofestivaalien ohjelmisto, johon kuului niin hengellisiä kuin viihteellisempiäkin lauluja.

– Kuorolauluharrastus antaa uusia kaveria ja siinä voi nauttia yhdessä esiintymisestä. Kuorossa kannetaan vastuuta ja puhalletaan yhteen hiileen, **Tuomo Nisula** kiteyttää.

Vuodesta 1975 Kangasalan Mieslaulajien riveissä laulanut Tuomo Nisula, 79, on kuoron vanhin ja samalla pitkäaikaisin jäsen. Nisula painottaa sitoutumisen tärkeyttä.

– Tulevaa ohjelmistoa pitää treenata yhdessä. Joskus voi tietysti olla jotain henkilökohtaisia esteitä, mutta yleensä harjoituksista tai esiintymisistä ei sovi lintsata. Kuoroharrastus kannattaa ottaa tosissaan. Sitoutumisen myötä harrastus on samalla itselle antoisampaa, luonnehtii Nisula, joka teki työuransa luokanopettajana ja kuvamataidon opettajana sekä sittemmin rehtorina.

Tällä hetkellä Kangasalan Mieslaulajia johtaa **Jussi Tamminen**. Nisula korostaa kuoronjohtajan roolin tärkeyttä. Hänen mukaansa kuoronjohtaja vaikuttaa vahvasti

siihen, millaiset tavoitteet ja millainen työrytmi kuorossa on.

– Hyvä kuoronjohtaja motivoi kuorolaisia tekemään parhaansa. Kuoronjohtajalla on omat painotuksensa ja mielikuvansa, joita me lähdemme kuorona yhdessä tavoittelemaan, Nisula määrittelee ja kehuu Tammisen toimintaa.

Nisula uskoo sukupuolen tuovan kuorotoimintaan omat sävynsä.

– Ehkä meillä ukoilla on kuoroharjoituksissakin jonkinlaista armeijamaista täsmällisyyttä ja vakautta, hän naurahtaa.

ESIINTYMISET KUOROLAISTEN JUHLAHETKIÄ

Kangasalan Mieslaulajilla on kevät- ja joulukonserttien lisäksi vuoden mittaan useita

Kuva kotialbumista

Lapinreissut ovat Tuomo Nisulalle mieluisia. Tässä hän Pohjois-Norjan tunturissa.

esiintymisiä kirkkoissa, palvelukodeissa ja erilaisissa juhlatilaisuuksissa. Esityksiä on sekä koko porukalla että pienempinä ryhminä. Paitsi Suomessa kuoro on esiintynyt esimerkiksi muissa Pohjoismaissa, Virossa, Saksassa ja Itävallassa.

– Ohjelmistossamme on lähinnä kotimaista musiikkia. Traditionaaliset laulut menevät varmasti yleisöön, eikä harjoittelun näkökulmastakaan ohjelmistoa kannata uusia liikaa. Toki harjoittelemme ja esitämme myös uusia lauluja, Nisula kertoo ja toteaa, että Kangasalan Mieslaulajien ohjelmistossa on niin taidemusiikkia, iskelmää kuin uutta kotimaista poppiakin.

Esiintymiset ovat kuorolaisten juhlahetkiä. He tapaavat pyytää konsertteihin yleisöksi läheisiään ja tuttaviaan.

– Monet tulevatkin mielellään konsertteihimme. Meille kuorolaisille on tärkeää ja motivoivaa, että läheiset haluavat olla osaltaan mukana tässä hommassa. Kuoromme on ollut muutenkin varsin suosittu ja kerännyt paljon yleisöä.

Hyvin mennyt konsertti antaa kuorolaisille hyvän mielen.

– Niin kuorolaiset kuin kuoronjohtajakin tuntevat onnistumisen iloa, kun ahkeran harjoittelun jälkeen laulu sujuu niin kuin pitikin. Tällöin kuorossa on esityksen jälkeen hyväksyvää, mukavaa puheensorinaa.

– Aina kaikki ei mene nappiin, vaan joku laulu saadaan ennemminkin kahlatuksi läpi. Yleensä olemme lopputulokseen tyytyväisiä. Tähän voi vaikuttaa paljon jo ennakoon. Valitsemme konsertteihin kappaleita, jotka olemme osanneet harjoituksissa.

Kuoronjohtaja tapaa antaa esityksestä oman palautteensa seuraavissa harjoituksissa. Kuorolaiset käyvät esitystä läpi tuoreeltaan konsertin jälkeisessä karonkassa.

– Ne ovat samalla tärkeitä hengen luomisen paikkoja. Muutkin yhteiset hetket, kuten saunaillat ja makkaranpaistot, ovat oleellinen osa kuoroharrastusta.

Esitysten jälkeen kuorolaisia kiinnostaa myös lähipiirin ja muiden kuulijoiden antama palaute.

Kangasalan Mieslaulajat
Kuntokeskus Apilan
rannassa, Vesijärven
rannassa syksyllä 2014.

– On mielenkiintoista kuulla, minkälaisista kappaleista eri henkilöt pitävät. Makuja on monenlaisia.

PITKÄ JATKUMO

Opiskeluaikanaan 1950-luvun jälkipuoliskolla Nisula lauloi Heinolan seminaarin niin sanotussa Laulupuu-kuorossa. Nisula oli Luopioisissa opettajana 1960- ja 1970-luvuilla. Tuolloin hän lauloi sekä kirkkokuorossa että kansalaisopiston kuorossa.

Kesäisin Nisula on vetänyt Tampereella Laikunlavalla muutamia yhteislaulutilaisuuksia. Karaoke on tullut tutuksi esimerkiksi Lapin reissuilla. Laulamisen lisäksi Nisulan muita keskeisiä harrastuksia ovat Tampereen taidemuseon ystävät ry:n ja Kangasalan sotaveteraanit ry:n toiminta.

Nisula toteaa äänen säilyvän paremmin, kun ääntä käyttää. Kuoroharrastus antaa myös henkistä vireyttä.

– Aion ehdottomasti jatkaa laulamista niin kauan kuin ääntä tulee ja homma muuten toimii. Kuorolaulu on kokonaisuudessaan antoisa harrastus, joka tarjoaa mukavaa yhdessäoloa laulajaveljien kanssa.

Juhana Unkuri

Suomen Mieskuoroliitto

- perustettu 1945
- toimii suomenkielisten mieskuorojen yhteistyö- ja asiantuntijaverkostona.
- järjestää tapahtumia, koulutusta ja kilpailuja
- tiedottaa mieskuorokenttää koskevista asioista niin netissä kuin Sulaso-lehdessäkin
- julkaisee nuotteja ja äänitteitä
- myy erilaisia huomionosoitus-, lahja- ja muita mieskuorotuotteita.
- ylläpitää edustuskuoro Liiton Miehiä

Kuva: Heidi Jaakkola

Mieskuoroilla laajaa ja vireää toimintaa

Suomen Mieskuoroliiton jäsenenä on tällä hetkellä lähes 110 mieskuoroa, joissa laulajia on noin 3 500. Lisäksi suomenruotsalaisten mieskuorojen kattojärjestöön Finlands Svenska Manssångarförbundiin kuuluu kolmisenkymmentä ja Suomen Työväen Musiikkiliittoon noin 15 mieskuoroa. Suomessa on myös kymmeniä niin sanottuja viljejä mieskuoroja, jotka eivät kuulu mihinkään järjestöön.

– Vertailun vuoksi esimerkiksi keskusjärjestömme Sulasolin, Suomen Laulajain ja Soittajain Liiton piirissä naiskuoroja ja sekakuoroja on molempia noin 80, ja laulajia molemmissa reilut 2000, Suomen Mieskuoroliiton toiminnanjohtaja **Aino Herranen** kertoo.

Ensimmäiset Suomeen perustetut nykyaikaiset kuorot olivat mieskuoroja, samoin vanhimmat edelleen toimivat kuorot. Vanhin edelleen aktiivinen suomalaiskuoro on 180-vuotias Akademiska Sångföreningen ja vanhin suomenkielinen kuoro 135-vuotias Ylioppilaskunnan Laulajat.

Herrasen mukaan mieskuoroja on lähinnä Pohjoismaissa, Baltiassa, saksankielisessä Euroopassa ja Brittein-saarilla.

– Suomalaisia mieskuoroja pidetään kansainvälisesti erityisen korkeatasoisina.

VANHAA JA UUTTA OHJELMISTOA

Mieskuorojen ja -kuorolaisten määrä on viime vuosina ollut laskussa. Erityisesti monilla pienemmillä paikkakunnilla kuoroja on yhdistetty tai lakkautettu.

– Toisaalta viime vuosina on perustettu useita kunnianhimoisin tavoittein toimivia nuorten miesten kuoroja ja lauluyhtyeitä. Joillakin paikkakunnilla nuoret ovat jatkaneet lakkauttamisuhan alla olleen mieskuoron toimintaa. Ei mieskuorojen tulevaisuus huonolta näytä, varsinkin kun kuoronjohtajien koulutus kehittyy jatkuvasti, Herranen pohtii.

– Suomalainen kansallisromanttinen mieskuoro-ohjelmisto on tasosta, ikärakenteesta ja tavoitteista riippumatta lähes kaikkien mieskuorojemme vakiolaulettavaa. Isänmaallisten teosten ja serenadien lisäksi ohjelmistoon kuuluu myös juomalauluja ja uudempaa kevyttä musiikkia, vaikkapa Junnu Vainiota, Juice Leskistä tai Jukka Poikaa. Mieskuoroille sävelletään paljon uuttakin ohjelmistoa.

Pyöräilemään!

Pyöräily on Suomessa toiseksi harraste-
tuin liikuntamuoto kävelyn jälkeen. Yh-
teensä Suomessa on jo liki miljoona pyö-
räilijää! Pyöräily ei olekaan ainoastaan eko-
loginen ja nopea tapa liikkua paikasta toi-
seen vaan se on myös erinomainen kun-
toilumuoto. Suomesta löytyy todella katta-
va verkosto pyöräilyyn. Pelkästään hoidet-
tuja kevyen liikenteen väyliä on yli 15.000
kilometriä. Pyöräily on nivelille hyvää ter-
veysliikuntaa. Se parantaa etenkin hapen-
ottokykyä ja verenkiertoa unohtamatta li-
hasvoimaa.

Nykyään on tarjolla monenlaisia pol-
kupyöriä ja oikean pyörän valinnassa kan-
nattaakin kääntyä ammattilaisten puoleen.
Oikeankokoisella ja -mallisella polkupyö-
rällä saa pyöräilynautinnosta irti enemmän.
Suomessa järjestetään paljon erilaisia pyö-
räilytapahtumia, jotka ovat mukavia myös
sosiaalisessa mielessä.

Jo pienetkin säännölliset pyöräilylenkit
auttavat jaksamaan arjen askareissa pa-
remmin. Lisävinkejä pyöräilyyn saat inter-
netistä muun muassa sivuilta www.poljin.fi

Jani Kangasniemi
Koululiikuntaliitto
Liikuntakoordinaattori

Kuva: Matton

Askelmerkit isossa kuvassa

Yhä useammassa artikkelissa, mielipidekir-
joituksessa ja sähköisissä ohjelmissa näkyy
ja kuuluu huoli kielemme rapautumisesta.
Jotkut onneksi ymmärtävät, että äidinkieli
on koko kulttuurimme perustus. Sen pääl-
le rakentuu kansan identiteetti.

Vielä jokin aika sitten ärsytti "niinkut-
telu". Sivistyneet ja koulutetutkin ääneen-
pääsijät antoivat niinku-sanalla tulla lähes
joka lauseessa. Ja antavat vieläkin. Nyt vain
on jostakin ilmestynyt joukko muotisanoja,
jotka slangiin sekoitettuna muodostavat
uudenlaisen kielen, jota media, ja erityises-
ti sosiaalinen media hellivät:

*Onpa kundi tai mimmi sit kansa- tai perus-
koulun käyny, ylioppilas, maisteri, lisensiaatti,
tohtori tai mikä tahansa, ku se pääsee telk-
kuun tai radioon, se alkaa! Siis niit omituisii
sanoi tulee niinku koko ajan. Jos kysees on
poliitikko, urheilija tai pikkupomo, no, melki
kekä tahansa, alkaa niinku tulla sillee tietyn-
laist puhetta.*

*Jos kuuntelija/kattoja on juuriki saman-
tyyppinen ku esiintyjä, ei sanoil loppupeleis
oo niin välii. Sen kyl tavallaan kestää. Elikkäs
kandee kuunnella isosti sit sisältöä, ei niinkää
niit ärsykeitä. Ainaskaa jos halua pysyy koko
aika messis.*

*Se ketä tulee mihinkäki ohjelmaan, ei
niinku oo meitsin päätettäväs, mutta joskus
se jutska menee niinku sillee vähä yli. Kyl sit
osaa arvostaa lähtökohtasesti sellast tyypp-
pii, joka niinku sillee miellyttää silmää, jos sil
näyttäis olevan vaik magee sikspäkki, se olisi
just sellain, kenen kans vois vaik seukkailla,
puhuu se sit mitä vaa.*

*Mä en tajuu miks noi fossiilit paasaa sel-
last vanhaa kieltä. Se on must niinku histo-
riaa. Meil o ihan oma tapa ja juuriki omat
sanat. Me lähettää liikenteeseen siit, et me ollaa
tulevaisuus, ihkui uusii suomalaisii.*

*Mä maksaisin aika mont egee jos meitsi
sais oman ohjelman. Mä voisin säätää sen
just sillai ku mä haluan. Siit tulis selkeesti
tuunattu ja isosti magee. Ketkää pissis-
tyypit ei ois mun yleisöä, ja fossiilit menis
iha katki ku ne kuuntelis.*

*Must on niinku ihan saletti, että tää maa-
ilma muuttuu. Vaik noi tyypit yrittäs kui paljo
säätää, loppupeleis me kuiteski voitetaa. Me
tehää oikeet duunii. Meil on isos kuvas oikeet
askelmerkit, elikkä panna fossiilit matalaks
ketkä yrittää jotaki. Se kuka tulee sanoo jotai
dorkaa, saa tavallaa turpaan. Ja häviää kui-
teski. Elikkä se jää nualee haavoja ja meitsi
niinku rokkaa jengin kaa ihan niinku tykkää.*

Sanomalehtien käyttämää kieltä on moi-
tittu paljon. Esimerkiksi sitä, että saman
lauseen subjekti ja predikaatti eivät ole sa-
massa luvussa. Moitittavaa löytyy myös po-
liitikoista, joille on muotoutunut aivan uusi
muotisanojen aktiivinen varasto. Kuinka
usein kuulemmekaan heidän sanovan "ket-
terästi", "isossa kuvassa", "askelmerkit" tai
"loppupeleissä".

Emmehän me noin opettaneet!

Juhani Vahtokari
juhani.vahtokari@kolumbus.fi

*Kirjoittaja on rehtori emeritus ja hän on
toiminut koulumaailmassa monissa tehtävissä.*

Hyvinkään filosofiakahvilasta keskustelukerho

Kerran kuukaudessa kokoontuva filosofinen kerho ei liene yleisimpiä toimintamuotoja OSJ:n yhdistyksissä eri puolilla Suomea. Sellainen kuitenkin toimii Hyvinkään-Nurmijärven senioriopettajien keskuudessa.

Tammikuussa uudella nimellä lähtenyt Filosofinen keskustelukerho otti maaliskuun kokoukseensa haastavan pohdinta-aiheen ”Onko Jumala Theos, Brahman, Allah vai itse olemassaolo?”

Vastausta tuskin saatiin, mutta vaikeita aiheita ei ole aiemminkaan Hyvinkäällä kaupungin järjestökeskus Onnensillassa kokoontunut senioriopettajien keskustelukerho väistänyt. Sosiaali- ja terveysjärjestöille tarkoitettussa Hyvinkään Yhdistykset ry:n kaksikerrostila Onnensillassa senioriopettajia toimii vapaaehtoistoissa esimerkiksi eri terveysalan yhdistyksissä, mutta myös omaa jäsenistöä muistaen.

Joka kuukauden 3. torstaina kerho kokoontui aiemmin nimellä Filosofiakahvila. Varsinaista tarjoiluyritystä ei Hyvinkään Siltakadun toimintatalossa – entisessä Alkon myymälässä – toimi, mutta vilkkaan yhdistystoiminnan ansiosta päivittäin kahvi

ja tee kiehuvat. Hinnolla ei järjestöväkeä kiskota, sillä satsikupillinen kahvia maksaa euron, tee 50 senttiä, pulla tai pitsapala euron ja keksi 10 senttiä.

Aiemmissa kokouksissa aiheina ovat olleet muun muassa luovuus, kateus, rakkaus-parisuhde, kauneus, totuus, hyvyys, syyllisyys-häpeä ja elämän kunnioittaminen. Huhtikuun 2018 aihe nimettiin ”Onko joskus oltava surullinen?” Filosofikahvilan vetäjänä on lukiossa Pieksämäellä historian, filosofian ja uskonnon lehtorina 35 vuotta toiminut **Julia Hietakangas**.

Kolmisen vuotta eläkkeelle olleelle lehtorille työuraa kertyi 42 vuotta, josta viimeiset 3,5 vuotta Hyvinkäällä. Uudenmaan Kirjoittajien varapuheenjohtaja on kirjoittanut muun muassa teokset *Per aspera ad astra* (Vaikeuksien kautta tähtiin, Mediapinta 2017) ja *Memento Vivere* – muista elää, Mediapinta 2017) ja kirjoituksia antologeihin.

Kun Hyvinkään Reumayhdistys otti käyttöön kirjallisuuspiirilleen nimen Filosofiakahvila, niin väärinkäsitysten välttämiseksi senioriopettajat kokoontuvat kuluvana vuonna uudella nimellään Filosofinen keskustelukerho. Hietakangas toimii edelleen vetäjänä.

Vilkasta keskustelua 10–20 hengen ryhmässä heräsi muun muassa silloin, kun aiheena oli elämän kunnioittaminen, arvot. Pitkällä työurallaan Hietakangas oli kohdannut vuosia, jolloin kahdeksan entistä oppilasta oli tehnyt itsemurhan. Kuka saisi päättää elämästä ja kuolemasta, ihminen itse tai avustava lääkäri, jos on kohdattu sairaus, jota ei pystytty parantamaan ja toive kuolemasta on valtava. Abortti herättää mielipiteitä. Eutanasia puhuttaa ympäri maailmaa.

Kari-Veli Lehtonen
teksti ja kuva

Filosofisen keskustelukerhon kokoukset pidetään Hyvinkäällä järjestökeskus Onnensillassa.

Huoleton on hevoseton poika

Kun jäin vanhan auton yksinhuoltajaksi, ystävämiehet antoivat hyviä neuvoja. Niistä oli osa liian teknisiä minulle. Mutta öljyistä opin pitämään huolta ja lasinpesunesteet lisäämään. Renkaiden vaihto jäi asiantuntijoille. Taskuun pysäköintiä vältellen jätin auton taajaman ulkopuolelle ruuhkaisena aikana. Katsastukseen en itse vienyt autoani. Sukupuolestani oli haittaa ensimmäisellä katsastuskerralla, joka sitten jäi minulta viimeiseksi.

Ajattelin pitää auton niin kauan, kunnes saisin jonkin merkin siitä luopumiseen. Se tulikin viime kesänä. Ajelin itäisessä Savossa mutkaisia ja mäkisiä hiekkateitä asumattomien metsien läpi tuttavien ja sukulaisien tapaamassa. Oli ristiäisiä, häitä ja rippijuhlia.

Iltamyöhällä palasin ja pysäytin auton tallin eteen avatakseen oven. Auto oli urhoollisesti pidätelty pitkät asumattomat taipaleet, kunnes se nyt laski alleen loput polttoaineesta. Ymmärsin, että nyt meidän oli aika erota. Auto ilmaisi, että se ei enää jaksaa minun kanssani reissata.

Talven autovanhukseni nukkui sikeästi tallissa. Huhtikuussa heräsin sen ja esittelin sille uuden ihmisen, joka haluaa jatkaa matkailua iäkkään, mutta hyvin vastuuntuntoisen menopelini kanssa.

Vaikka minulla on ollut koko talvi aikaa kysytellä autosta luopumista, niin haiketta on kuitenkin ilmassa. Olen tutkinut linja-autojen aikatauluja huolestunein mielin. Jos jonnekin pääsee aamulla, niin illalla ei kulje vuoroja takaisin. Täytyy vaan tehdä veitotat ja jäädä tuttuun yökylään.

Kun ajattelen omaa autoilu-uraani, voin olla melko tyytyväinen. Paria ylinopeussakkoa lukuun ottamatta, olen käyttäytynyt melko moitteettomasti maantiellä. Mutta auton sisätiloissa on pitänyt opetella tiettyjä käytäntöjä. Kun olin automaatoilla

puolisoni kanssa, opin nopeasti pidättäytymään neuvomisesta. Kerran hän ajoi auton levikkeelle ja siirtyi matkustajan paikalle saatuaan neuvoja, joita ei mielestään tarvinnut. Ohjeiden antaminen loppui siihen.

Kartanlukijana toimin kohtuullisen hyvällä menestyksellä. Jos kuitenkin eksyttiin tai karttaa ei ollut käytössä, niin opastusta ei ollut sopivaa kysyä tiepuolen ihmisiltä. Täytyi vaan ajella ja tuumailla, arvella ja kokeilla. Löysimme toki perillekin, mutta toisinaan siihen meni runsaasti aikaa. Häihin ehdittiin vasta kakulle, mikä ei lopultakaan ollut huono ajoitus.

Pareilla on erilaisia tapoja suhtautua neuvojen antamiseen ja vastaan ottamiseen. Jotkut kuljettajat sietävät ohjausta, mutta enemmistö ehkä ei.

Tyttäremme oli britti-poikaystävänsä kanssa Ranskassa automatkalla. Pariisissa he joutuivat monikaistaiseen liikenneonnettomuuteen, joka teki merkittävän ratkaisun heidän puolestaan. Ties kuinka monen kierroksen jälkeen oikeaan liittymään osuttuaan poikaystävä oli päättänyt, että tämä tyttö on hänen tuleva puolisonsa. Nyt heidän autossaan on vanhempien lisäksi pari poikaa, joilta ei mielipiteitä puutu.

Luultavasti tulen autoani kaipaamaan. Yksin rauhallisesti pitkää matkaa taittaessa valtaa suuri vapaus ratin pyörittäjän mielen. Siinä on silloin oman itsensä kanssa kahden ja keskittymisen tilassa saattaa syntyä luoviakin oivalluksia. Pitää vaan olla kuiva kesäkeli, pilvipouta, runsaasti aikaa ja navigaattori.

Kevään edetessä minulla onkin nuo kaikki. Vain auto puuttuu.

Arja Saarikoski

arjasaarikoski@gmail.com

Lohi-munakasrulla

4 dl maitoa
3/4 dl vehnä jauhoja
5 munaa
1/2 tl suolaa
1/4 tl valkopippuria

Täyte

150 g kylmäsavulohta
5 dl rucolaa
125 g maustettua tuorejuustoa esim. kylmäsavulohi tai piparjuuri
1/2 tl mustapippuria

Mittaa maito kulhoon ja vatkaa joukkoon jauhot sekä munat. Lisää suola ja pippuri ja kaada seos leivinpaperin päälle uunipannulle. Paista 200 asteessa noin 25 minuuttia. Kumoa levy vähän jäähtyneenä toiselle leivinpaperille.

Silppua lohi. Huuhtelee rucolat ja kuivaa ne. Sivele jäähtyneelle munakaslevylle tuorejuusto, ripottele kalasilppu ja rucolanlehdet tasaisesti ja kääri rullalle kääretortun tapaan. Tähän asti voit valmistella vaikka edellisenä päivänä.

Kuumenna kääre 225 asteessa noin 10 minuuttia tai tarjoa se kylmänä. Leikkaa rulla viinoiksi paloiksi. Koristele rucolanlehdillä.

Kalatäytteinen munakasrulla on maukas suolainen kahvipöytään tai illanistujaisiin. Helppo tehdä vaikka päivää ennen ja sopii tarjottavaksi kylmänä tai lämpimänä.

Ruoka-aineista kevään ja alkukesän herkullisesta raaka-aineesta parsasta voi tehdä risottoa, paistaa pannaria tai keittää samettista keittoa tai vain syödä sellaisenaan hyvän kastikkeen kanssa. Lisänä voi olla kalaa, kanaa tai lihaa eri muodoissa. Nuoret horsman versot muistuttavat paljon parsan makua, joten niitäkin voi käyttää tähän herkulliseen ateriaan.

Parsalle voi ostaa Hollandaise-kastikkeen valmiina, jolloin ruoka valmistuu nopeasti. Palstalla on kuitenkin resepti, jos haluaa tehdä sen itse.

Parsalle voi ostaa Hollandaise-kastikkeen valmiina, jolloin ruoka valmistuu nopeasti. Palstalla on kuitenkin resepti, jos haluaa tehdä sen itse.

Riitta Ristola

Parsaa ja hollandaisekastiketta

Parsaa on saatavana valkoisena tai vihreänä. Vihreästä parsasta katkaistaan puumainen tyviosa pois taivuttamalla parsaa, jolloin se katkeaa itsestään oikeasta kohdasta eikä parsaa tarvitse kuoria. Valkoisesta parsasta täytyy kuoria pintakerros pois perunankuorimaveitsellä. Aloita kuoriminen varovasti nupun alapuolelta ja kuori tyveen päin, sillä parsat katkeaa herkästi. Pois heitettävistä osista voit valmistaa makoisan keiton.

Parsan keittäminen

4 annosta
500 g vihreää tai valkoista parsaa
Kuumenna laakeassa kattilassa tai paistokasarissa niin paljon vettä, että se peittää parsat. Lisää suola (1 tl/l vettä ja 1 pala palasokeria/l vettä).
Nosta parsat kiehuvaan veteen ja keitä niitä 5–8 minuuttia. Kypsennys aika riippuu parsan tuoreudesta ja paksuudesta. Paksumpia valkoisia parsoja tulee keittää 10–15 minuuttia. Nosta parsat vedestä reikäkauhalla ja valuta hyvin talouspaperin päällä.

Hollandaisekastike

150 g voita
3 munankeltuaista
2 rkl vettä
2 rkl sitruunanmehua
1/2 tl suolaa ja rouhittua valkopippuria.

Sulata voi kattilassa. Nosta syrjään. Siirrä keltuaiset teräskulhoon vesitilkan kanssa. Nosta astia kiehuvan vesihauteen päälle. Vatkaa miedolla lämmöllä noin 5 minuuttia tai kunnes vaahdot kuohkeaa ja lähes valkoista. Siirrä kattila syrjään. Valuta voisulaa vähitellen keltuaisvaahdon joukkoon, jotta rasva sekoittuu vaahdoton. Mausta kastike sitruunanmehulla. Tarjoa heti parsan lisäkkeenä.

Jos kastike juoksettuu eli rasva ja neste erottuvat toisistaan, ota erilliseen kulhoon keltuainen ja sekoita joukkoon muutama lusikallinen juoksettunutta kastiketta. Lisää loppu kastike pienissä erissä hyvin vatkatun.

Anneli Malkki konserttikiertueella

Kotkalainen sopraano, diplomilaulaja Anneli Malkki kiertää ahkerasti konsertoimassa niin Euroopassa kuin kotimaassakin.

Helmikuussa Anneli Malkki lauloi seitsemännellä konserttimatkallaan Pariisissa. Hän esiintyi Eglise Notre Dame de la Compassion -kirkossa, jossa häntä säesti kuten useasti ennenkin, urkuri **Lorenzo Cipiriani**. Malkin ohjelmistossa oli mm. Sibeliusta, Cherubinia ja Mercadantea. Esitys palkittiin bravo-huudoin. Hän palaa kaupunkiin esiintymään tulevana syksynä.

Maaliskuinen konserttimatka suuntautui Wieniin. Musiktheater Gesellschaft'in salissa Anneli Malkkia säesti pianisti **Margit Fussi**, joka on toiminut mm. Kim Borgin,

Pianisti Margit Fussi säesti Anneli Malkkia Wienissä.

Robert Hollin ja Elly Amelingin laulukursien säestäjänä.

Anneli Malkki lauloi wieniläisyleisölle Alessandro Scarlattiin, Francesco Cavallin laulujen lisäksi suomalaista musiikkia, mm. Ilmari Hannikaisen sovittamia suomalaisia kansanlauluja ja Oskar Merikannon syntymän 150-vuotisjuhlavuoden kunniaksi Laatokan ja Metsäkyhkykset.

Yleisö otti esiintyjät vastaan mahtavin suosionosoituksin. Konsertissa kuultiin 'encorena' kaksi suomalaista kansanlaulua.

Konsertti oli Anneli Malkin yhdeksäs oma konsertti Wienissä, ensimmäinen konsertti oli vuonna 2003.

Pääsiäisenä laulajatar esiintyi kotimaisille kuuntelijoille Joensuun kirkossa urkuri Tuomas Pyrhösen kassa.

Sylvian laulut Topeliuksen runoihin levytetty

*Seniopiopettaja, sopraano **Anneli Raninen** on levyttänyt sarjan **Z. Topeliuksen** runoihin sävellettyjä Sylvian lauluja.*

Laulusarjan uusin suomennoksin on säveltänyt dir.mus. **Pentti Tynkkynen**. Hän on eläkkeellä oleva kanttori, säveltäjä ja kuoronjohtaja Punkaharjulta. Laulujen uudet suomennokset ovat **Otto Manniselta**, **Yrjö Jylhältä** ja **Elina Vaaralta**.

Runot kuuluvat Sylvian laulut -kokoelmaan. Niissä on pääosassa Sylvia-lintu, kerttunen (silvia borealis), joka oli Topeliuksen lempilintu. Kokoelman tunnetuimpia lauluja ovat Sylvian joululaulu ja Kesäpäivä Kangasalla. Topeliuksen tuotanto on tänä vuonna ajankohtaista, sillä 14.1. tuli kuluneeksi 200 vuotta Zacharias Topeliuksen syntymästä.

Runot eivät ole pelkästään romanttisia luonnonkuvauksia, vaan paikoitellen hyvin realistisia, jopa raakoja. Sylvian joululaulussa lintu laulaa linnunpyydystäjien häkissä. Sylvian muissakin lauluissa lintu näkee so-

ta-ajan, nälänhätää ja puutetta.

Laulusarja esitettiin kokonaisuudessaan huhtikuussa konserttina Savonlinnassa Säämingin seurakuntatalossa. Lauluosuuksista vastasivat Anneli Raninen ja Pentti Tynkkynen, joka toimi myös säestäjänä.

Anneli Raninen on koulutukseltaan Huk, erityisopettaja ja luokanopettaja. Hän on suorittanut myös loppututkinnon Joensuun Konservatoriossa pääaineena yksinlaulu. Sen lisäksi hän on opiskellut laulua mm. **Jolanda di Maria Petrisin** oppilaina. Anneli Raninen on osallistunut useille mestarikursseille, esiintynyt oopperaroolleissa sekä orkesterien ja oratorioiden solistina. Raninen on konserttoinut aktiivisesti eri puolilla Suomea sekä tehnyt yhteistyötä monien tunnettujen pianistien ja orkesterikokoonpanojen kanssa.

Sylvian laulut on Z. Topeliuksen runoihin sävelletty laulusarja.

Anneli Raninen on julkaissut tätä ennen levyt "Laulun heleä mahti" 2016, "Puhu hiljaa" 2017 ja "Yoshino-vuoren kirsikat" 2017.

Anneli Raninen on toiminut musiikinopettajana Pyhäselässä sekä erityisopettajana mm. Kajaanissa, Joensuussa, Juuassa ja viimeksi Saarella, josta hän jäi eläkkeelle. Hän asuu nykyään Punkaharjulla. Laulajan ura jatkuu edelleen.

Kesän kulttuurikalenteri

Suvinen Suomi on täynnä tapahtumia. Isoja ja pieniä.

On suorastaan vaikea valita, mistä pitäisi eniten ja mihin ennättäisi.

Alla on listaa aikajärjestyksessä Suomessa tänä kesänä järjestettävistä kulttuuritapahtumista.

KESÄKUU

Oriveden Suvi 02.06.2018–19.08.2018
VocalEspoo 03.06.2018–09.06.2018
Riihimäen Kesäkonsernit 05.06.2018–10.06.2018
Naantalin Musiikkijuhlat 05.06.2018–16.06.2018
Ilmajoen Musiikkijuhlat 06.06.2018–17.06.2018
Urkuyö ja Aaria, Espoo 07.06.2018–30.08.2018
Salo – Lasten Laulukaupunki 07.06.2018–10.06.2018
Taidekeskus Salmela, Mäntyharju 09.06.2018–12.08.2018
Iitin musiikkijuhlat 13.06.2018–17.06.2018
Pispalan Sottiisi, Tampere 13.06.2018–17.06.2018
Kuopio Tanssii ja Soi 13.06.2018–19.06.2018
Sodankylän elokuvajuhlat 13.06.2018–17.06.2018
Meri ja musiikki, Inkoo 14.06.2018–17.06.2018
Mäntän kuvataideviikot 17.06.2018–31.08.2018
Musiikkia! Ruovesi 26.06.2018–01.07.2018
Musiikkijuhla Sommelo, Kainuu/Vienan Karjala 27.06.2018–01.07.2018
Avantin Suvisoitto, Porvoo 27.06.2018–01.07.2018
Puistoblues, Järvenpää 27.06.2018–01.07.2018
Haapavesi Folk Music Festival 28.06.2018–30.06.2018
Kalottjazz & Blues Festival, Tornio/Haaparanta 29.06.2018–30.06.2018
Sysmän Suvisoitto 30.06.2018–07.07.2018

ELOKU

Oriveden Suvi 02.06.2018–19.08.2018
Urkuyö ja Aaria, Espoo 07.06.2018–30.08.2018
Taidekeskus Salmela, Mäntyharju 09.06.2018–12.08.2018
Mäntän kuvataideviikot 17.06.2018–31.08.2018
Savonlinnan Oopperajuhlat 06.07.2018–04.08.2018
Korsholman Musiikkijuhlat, Mustasaari/Vaasa 25.07.2018–01.08.2018
Crusell-viikko, Uusikaupunki 28.07.2018–04.08.2018
Oulun juhlaviikot 01.08.2018–01.09.2019
Mäntän Musiikkijuhlat 01.08.2018–05.08.2018
Lohtajan Kirkkomusiikkijuhlat 01.08.2018–05.08.2018
Lasten taidefestivaali Hippalot, Hämeenlinna 02.08.2018–05.08.2018
BRQ Vantaa Festival 05.08.2018–11.08.2018
Tampereen Teatterikesä 06.08.2018–12.08.2018
Lahden Kansainvälinen Urkuviikko 07.08.2018–12.08.2018
Rauma Festivo 07.08.2018–11.08.2018
Turun musiikkijuhlat 09.08.2018–22.08.2018
Helsingin juhlaviikot 16.08.2018–02.09.2018
Satasoitto, Harjavalta ja Kokemäki 24.08.2018–02.09.2018
Eteläpohjalaiset Spelit, Kauhajoki 31.08.2018–02.09.2018

HEINÄKU

Oriveden Suvi 02.06.2018–19.08.2018
Urkuyö ja Aaria, Espoo 07.06.2018–30.08.2018
Taidekeskus Salmela, Mäntyharju 09.06.2018–12.08.2018
Mäntän kuvataideviikot 17.06.2018–31.08.2018
Musiikkia! Ruovesi 26.06.2018–01.07.2018
Musiikkijuhla Sommelo, Kainuu/Vienan Karjala 27.06.2018–01.07.2018
Avantin Suvisoitto, Porvoo 27.06.2018–01.07.2018
Puistoblues, Järvenpää 27.06.2018–01.07.2018
Sysmän Suvisoitto 30.06.2018–07.07.2018
Sata-Häme Soi, Ikaalinen 03.07.2018–08.07.2018
Musiikin aika, Viitasaari 03.07.2018–09.07.2018
Jyväskylän Kesä 04.07.2018–10.07.2018
Kajaanin Runoviikko Sana ja Sävel 04.07.2018–08.07.2018
Baltic Jazz, Taalintehdas 06.07.2018–08.07.2018
Mikkelin Musiikkijuhlat heinäkuu 2018
Savonlinnan Oopperajuhlat 06.07.2018–04.08.2018
Kaustinen Folk Music Festival 09.07.2018–15.07.2018
Kemiönsaaren Musiikkijuhlat 09.07.2018–15.07.2018
Pori Jazz 14.07.2018–22.07.2018
Kangasniemen Musiikkiviikot 14.07.2018–22.07.2018
Kuhmon Kamarimusiikki 14.07.2018–28.07.2018
Kihveli Soikoon, Hankasalmi 19.07.2018–22.07.2018
Sastamala Gregoriana – Wanhan Musiikin Päivät 20.07.2018–27.07.2018
Lieksan Vaskiviikko 20.07.2018–28.07.2018
Joroisten Musiikkipäivät 20.07.2018–29.07.2018
Meidän Festivaali, Järvenpää/Tuusula 22.07.2018–28.07.2018
Täydenkuun Tanssit -nykytanssifestivaali, Pyhäjärvi 25.07.2018–29.07.2018
Korsholman Musiikkijuhlat, Mustasaari/Vaasa 25.07.2018–01.08.2018
Kotkan Meripäivät 26.07.2018–29.07.2018
Työväen Musiikkitapahtuma, Valkeakoski 26.07.2018–29.07.2018
Crusell-viikko, Uusikaupunki 28.07.2018–04.08.2018

SYYSKU

Oulun juhlaviikot 01.08.2018–01.09.2019
Helsingin juhlaviikot 16.08.2018–02.09.2018
Satasoitto, Harjavalta ja Kokemäki 24.08.2018–02.09.2018
Eteläpohjalaiset Spelit, Kauhajoki 31.08.2018–02.09.2018
Loviisan Sibeliuspäivät 05.09.2018–08.09.2018
Sinfonia Lahden kansainvälinen Sibeliuss-festivaali 06.09.2018–09.09.2018

Kultuuriteko kartonohistoriasta

Kaija Lehmuskallio
Nokkosmadonna
Sidottu, 461 sivua
Kvaliti 2017

Lehtori Kaija Lehmuskallio (s. 1932) jäi mieleeni väkevästi opiskellessani Oulun yliopistossa opettajaksi vuosina 1975–1978. Kaijan opetukset seurasivat opetustyössäni pitkään. Hänen esimerkkinsä ja vaikutuksensa ymmärsin kuitenkin vasta vuosia myöhemmin.

Viime vuonna ilmestyneessä romaanissaan Nokkosmadonna FT Kaija Lehmuskallio luotaa suulliseen historiaan (oral history) perustuen suomalaista kartanokulttuuria. Hän kuvaa perehtyneesti, miten toinen maailmansota osaltaan mursi rikkaan kartanokulttuurin. Lukijalle kartanoelämään tutustuminen on rikas matka kartanon sisäiseen elämään. Aikanaan kartanot työllistivät lukuisan määrän maaseudun tilattomia ja yhteiskunnan huonompiosaisia.

Nokkosmadonna-romaanin pääosassa on Gentgårdin-kartano eli Kenttilä. Kartanon omistaa Willem von Genthahn perheineen. Perheeseen kuuluu kaksi tyttäreltä ja poika, Rolf. Kartanon perijää, Rolfia, kohtaa onnettomuus. Suuri katastrofi uhkaa tämän vuoksi kartanoa.

Kartanon työntekijöihin kuuluu muun muassa Koroilan perhe, jonka selviytyminen kytkeytyy kartanon kohtaloon. Tytär Katri on opinhaluinen poikkeus. Hänen tarmokkuutensa johdosta elämänhalu ja sivistys kapealta osaltaan voittavat sodan pyörteissä. Kartanoelämän kuihtumista tosin ei pelasta edes sivistyshalu.

Nokkosmadonna on kulttuuriteko. Se paljastaa eriarvoisuutta. Paikoin erittäin rohkeilla ilmaisuilla ja kielikuvilla kirjailija onnistuu esittämään kartanoon kytkeytyvän ihmisten yhteistyön lisäksi myös heidän elämänlaatunsa eroja.

FT Kaija Lehmuskallio on saanut palkintoja tieteellisistä lukemisen kulttuuritekniikan oppimistuloksistaan. Hän on ollut myös tämän alan kansainvälinen asiantuntija. Hän on kirjoittanut oppikirjoja ja julkaissut runokokoelmia.

Kirja on saatavissa Adlibriseltä, hintaan 25,40 euroa.

Liisa Kivioja

Arkipäivän realismia

Mirja Aatsinki
Hiljaisten pihojen kylä
Sidottu, 321 sivua
Kustannus Ves-Line, 2017

Yksi nyky-Suomen paljon puhuttuja teemoja on maaseudun autioituminen. Miten käy pienten kyläyhteisöjen, kun väki vanhenee ja kuolee ja nuoret muuttavat pois siksi, että tulevaisuutta ei juurikaan kotimaisemista löydy?

Näitä teemoja koskettelee hellävaraisesti ja viisaasti Mirja Aatsinki toisessa romaanissaan Hiljaisten pihojen kylä. Kirja ei provosoi, ei etsi syyllisiä vaan kertoo Rantakylän kyläyhteisön tapahtumista siten, että lukija eläytyy kylän tapahtumiin ja odottaa, mitä seuraavaksi tapahtuu. Taitavasti kirjoitettu kokonaisuus.

Kirja päähenkilöitä ovat iäkäs Elma ja naapurissa asuva rippikouluikäinen Marjukka. Molempien henkilöiden läheisten ja lähipiirin tarkastelu kertoo erään kylän tarinan vuoden sisällä. Elma vanhenee, mies Kalle kuolee, Marjukan luokkatoverit pohtivat peruskoulun jälkeistä aikaa. Tapahtumat on kuvattu todentuntuisesti.

Minua miellytti ennen kaikkea kirjan tapahtumien luonnollisuus. Keinotekoisia juonenkäänteitä kertomukseen ei sisälly. Kirjan kieli on huolettua ja sujuvaa. Huomaa, että kirjoittaja on opiskellut proosan kirjoittamista. Kirjan sanomaan sisältyy myös uskoa tulevaan. Autioitunut tila saa uudet asukkaat, elämä jatkuu, kaikki ei sentään Rantakylässäkään tyhjene vaan uusille ihmisuhteille ja kontakteille annetaan mahdollisuus.

Kiiminkiläinen Mirja Aatsinki on syntynyt Siikalatvan Kestilässä. Hän on kasvatustieteen maisteri ja opettajakokemusta hänellä on lähes neljäkymmenen vuoden ajalta.

Suosittelen lämpimästi kirjan hankkimista tai vähintäänkin lukemista. Meille eläkeläisille teos kertoo toisaalta väistämättömän elämänkaaren rajallisuuden mutta muistuttaa meitä myös nuorten uskosta tulevaan.

Niinhan mekin uskoimme nuorina!

Kirjaa voi tilata kustantajalta tai suoraan tekijältä puh. 040 505 0858. Kirjan hinta on 20 euroa + postikulut.

Osmo Ukkonen

Viihdytysjoukkojen ikäväntorjuntaa

Leena-Maija Alho
Aune
Viihdytyskiertueilla talvi- ja jatkosodan aikana
Nidottu, 160 sivua
Omakustanne, 2018

Talvi- ja jatkosodasta sekä välirauhan ajasta on kirjoitettu monistakin näkökulmista. Tämä kirja tuo siihen harvinaisemman kirjallisen lähtökohdan: viihdytyskiertueet.

Laulajatar Aune Roiha oli mukana suomalaisen eturivin musiikoiden, näyttelijöiden, tanssijoiden ja humoristien kanssa viihdytyskiertueilla. Puolustusvoimien tiedotusosasto järjesti niitä niin sotatoimialueille kuin kotirintamallekin.

Kirjan kirjoittaminen sai syyksensä, kun Aunen veljentytär, musiikkiluokkien opettaja Leena-Maija Alho löysi kesäkodin ullakolta tätinsä kirjeitä, kalentereita ja päiväkirjan vuodelta 1944. Tietoja täydensivät vieraskirjoista löytyneet kirjoitukset. Kirjoittaja sitoo aineiston kronologiseksi kokonaisuudeksi kirjoittamalla viipurilaislähtöisestä Roihan musiikkisuvun vaiheista.

Alho kirjoittaa teokseen historialliset kehykset, jotta viihdytyskiertueen ohjelmat ja kuvaukset tulevat oikeisiin yhteyksiinsä. Aunen päiväkirjoista sodan kulusta ei ollut merkintöjä. Päiväkirjassa kerrotaan ohjelmistoista, esityksistä, kiertueilla olleista henkilöistä, yleisöstä ja värikästäkin kiertue-elämästä sekä rakkaudesta.

Aune Roiha oli hyvin kielitaitoinen. Hän oli lääkintälöytä ja ammattimuusikko, joka hoiti potilaita sotasairaaloissa ja toi iloa upealla laulullaan niin suomalaisille kuin saksalaisillekin sotilaille.

Kirjan kiinnostavin kuvitus on peräisin Leena-Maija Alhon ja SA-kuva -arkistoista. Valokuvien lisäksi sivuilla on piirroksia, vieraskirjamerkintöjä ja mm. kartta, johon on merkitty Suomen Lapissa ja Pohjois-Norjassa sijainneet viihdytyskiertueiden paikkakunnat. Kirjan loppuun on koottu lista viihdytyskiertueista, joihin Aune Roiha osallistui.

Kirja on helpollukuinen ei vain sisältönsä vaan myös isokokaisen tekstinsä vuoksi.

Kirjaa voi tilata kirjoittajalta 30 euron hintaan plus postituskulut p. 09 463 548 tai 050 349 5477 ja sp leenamaija.alho@gmail.com

Anneli Rajaniemi

Oppiminen elämäntapana

Tapio Ruottinen
Elämästä, koulusta ja koulutuksesta
Toista samanlaista tarinaa ei ole
Muistelmateos, nidottu A4, 152 sivua
T-print Ky, Hyvinkää 2017

Tapio Ruottinen kertoo elämäkerrassaan persoonallisella tavalla tarinansa. Kyseessä on ominakeinen muunnelma ihmisestä oman onnensa seppänä.

Monipuolisen työuransa viimeisen ja pisimman jakson 1972–1996 Ruottinen palveli Kuopion lääninhallituksen kouluosastossa koulutoimentarkastajana ja vastasi lääninsä vapaan sivistystyön toimialan tehtävistä. Sitä ennen hän oli toiminut sekä kansakouluntarkastajan sijaisena että väliaikaisena tarkastajana. Niissä hän saattoi siten verrata näiden kahden viran statuksessa tapahtunutta muutosta. Kansakouluntarkastajan yläpuolella oli ollut vain "kouluhallitus ja pilvet", kun taas lääninkouluneuvoksenkin toimintaa ohjasivat maaherra, koulu- ja opetushallitus, ammattikasvatushallitus, opetusministeriö sekä Ruottisen arvion mukaan myös puolueet.

Tie sulkavalaisen pientilan pojasta lääninhallitukseen ja valtakunnallisen Maaseudun Sivistystyön liiton puheenjohtajaksi oli monipolvinen, "luokkaretki". Koulu- ja opetushallitus, Mikkelin kirjastot ja etenkin niiden sanomalehtiosasto tarjosi pojalle virikkeitä, varsinkin yhteiskunnallisista ja oikeustieteellisistä asioista.

Hän ansaitsi opiskelurahoja väliaikaisena opettajana Kainuussa. Tapio hakeutui poikkeusvalmistukseen Jyväskylässä ja valmistui opettajaksi Oulun väliaikaisesta opettajakorkeakoulusta 1954. Jatkoa seurasi Helsingin yliopistosta valtiotieteen kandidaatin paperit heltsivät 1958. Varsinainen työura eteni eri paikkakuntien kansakoulunopettajan tehtävistä kansalaisopiston rehtorin virkaan sekä Haapavedellä että Pielaavedellä.

Tapio Ruottisen muistelmat on kirjoitettu "sydäneverellä" ja sen välähdykset tarjoavat lukijalle oivalluksia. Savolaissyntyisen kollegan brittityylinen huumori sykähdyttää lukijaa, arviot monista tunnetuista henkilöistä hymyilyttävät lukijaa osuvuudessaan.

Kirjan ensimmäinen painos on loppunut, uutta painosta voi kysellä tekijältä 0400 675 437.

Pauli Rautama

Uuden ajan nainen

Marjaliisa Hentilä
Matti Kalliokoski
Armi Viita
Hilja Pärssisen elämä
Sidottu, 360 sivua
Kustannusosakeyhtiö Siltala, 2018

Tampereella 40 vuotta äidinkielen opettajana työskennellyt lehtori Armi Viita innostui eläkkeellä ollessaan tutkimaan isotätiänsä Hilja Pärssisen elämää. Erään sukulaisen vintiltä löytyi vanerisesta kapsäkistä Halsuan kappalaisen, Karl Henrik Lindgrenin suvun asiakirjoja ja kirjeitä. Karl Henrik oli Hilja Pärssisen isä.

Toisen sukulaisen vintiltä löytyi myös vanha kapsäkki täynnä Hilja Pärssisen kirjeitä ja asiakirjoja.

Helsingin Sanomien pääkirjoitustoimituksen esimies Matti Kalliokoski oli tahollaan aloitellut Hilja Pärssisen elämäkerran kirjoittamista. Työväenarkistosta mukaan liittyi tutkija Marjaliisa Hentilä. Näiden kolmen yhteistyönä syntyi kertomus Hilja Pärssisen monivaiheisesta elämästä.

Hilja Pärssinen kävi koulunsa Oulussa ja valmistui opettajaksi Sortavalan seminaarista. Ensimmäinen opettajanvirka aukeni Helsingin pitäjässä. Hiljan aktiivisuus vei hänet mukaan yhteiskunnallisiin rientoihin.

Hiljaa kiinnosti pyrkimys Suomen itsenäistämiseen. Hän kirjoitti sanomalehtiin ja osallistui toimiin, jotka tähtäsivät maamme oman hallintokoneiston rakentamiseen. Hiljan mielestä oli tärkeää saada naiset mukaan alusta lähtien.

Niinpä Hilja oli ensimmäisten suomalaisten naiskansanedustajien joukossa.

Sisällissodan alettua Hilja Pärssinen valittiin kansanvaltuuskuntaan. Sisällissodan päättyessä tuo paikka merkitsi hänelle valtiopetostuomiota. Hän pakeni aviomiehensä Jaakon kanssa itärajan yli. Paluu Suomeen merkitsi molemmille vankilaa. Hilja vietti Hämeen linnan naisvankilassa kolme vuotta. Vapauduttuaan Hilja Pärssinen jatkoi aktiivista elämänsä mm. kansainvälisessä naisliikkeessä ympäri Eurooppaa.

Kirja on myynnissä hyvin varustetuissa kirjakaupoissa ympäri maata. Suomalaisessa kirjakaupassa se maksaa 32,90 euroa.

Risto Järvinen
 eläkkeellä oleva Ylen toimittaja
 Armi Viidan aviomies

Kokeiluista koulunuudistukseen

Pekka Aukia
Peruskoulun syntyvaiheet ja maailman maine
Nidottu, 74 sivua
Omakustanne, 2018

Nykytermein voisi sanoa, että kirjan kirjoittanut Pekka Aukia on versioinut tätä peruskoulun syntyvaiheita käsittelevää kirjaansa. Tämä esiteltävä kirja on kolmas. Sitä edelsivät "Totta, joka sana?" Kirja oli tarkoitettu lähipiirille. Toinen siitä laajennettu versio "Koulunuudistajan muistelmat" sisälsi runsaamman tekstin ohella paljon kuvia.

Nyt julkaistavassa uusimmassa versiossa on vain muutama kuva eikä kirja sisällä suvun asioita, vaan keskittyy koulunuudistuksen eri vaiheisiin. Uudistamisen ytimessä Aukian mielestä on ihmisarvon tunnustaminen.

Pekka Aukia on kirjoittanut uudistuksesta kirjoja, jotka taustoineen ovat iso osa tätä kirjaa. Kirjan lopussa hän kertoo näkemyksistään, kuinka koulua ja korkeakoulua pitäisi kehittää edelleen.

Uudistamisideiden pohjana ovat paljolti Aukian omakohtaiset kokemuksensa siitä mitkä kokeilut ja muutokset ovat toimineet hänen ollessaan Mäntsälän yhteiskoulun rehtorina ja kunnan kansakoululautakunnan puheenjohtajana. Mäntsälän koulusta tulikin esittelyoppilaitos. Aukia puolestaan valittiin moniin koulualan komiteoihin. Kansainvälisiä koulutuskokemuksia hän hankki Ruotsista, Saksasta ja Kanadasta.

Aukia innostui myös kesälukiosta. Hän kirjoittaa tajunneensa, että jos opetus on vapaata ja mielenkiintoista, ei tarvita jälki-istuntoja, ehtoja ja luokalle jättämisä. – Ja jälkepäin hän on ymmärtänyt niissä ajatuksissa olleen kansainvälistä mainetta saavuttaneen Pisa-koulun synnyn.

Peruskoulun uudistajiin kuuluva Pekka Aukia kutsuu itseään "viimeiseksi mohikaaniksi" siitä joukosta, joka viitisenkymmentä vuotta sitten muutti Suomen koulutusjärjestelmää tasa-arvoisemmaksi. Opiskeltuaan teologiaa ja filosofiaa Helsingin yliopistossa Aukia valmistui Filosofian kandidaatiksi 1955. Hän hankki terapeuttispainotteisia opintoja Kanadassa ja toimi kotimaassa eri opettajan viroissa sekä rehtorina vuoteen 1985, jolloin jäi eläkkeelle ja on yhä jatkanut kirjallista toimintaansa.

Anneli Rajaniemi

Ristikko: Hittiaimesta

KUIKKUISIA	PACI-NON	kevyt irtain		joskus helppo	SAKSAA H:LLAKIN	₹ Ī	30.4 31.12
MUOTOI-LUN MES-TAREITA		1					
				(R)IEMU-			
HEIK-KOJA ÄÄNIÄ							
B:LLÄ LÄNSI-AFRI-KASSA				V(I)EKAS			
	KAMARI-ORKESTERI	RUUHKA		KIERRE-NUOTTIA			
	2					BRO-SYYRI	
 P					KAKSI PRONO-MINIA		
 HIMMEÄ							
-LAKK(I)	3					4	NIKKA-ROITU!
ENERGINEN YLI 90-VUOTIAS							
MODERNIN OPTIIKAN KEHITTÄJÄ							
KARKIT ILMAN EKAA							
AINAVIHANTA, ELÄÄ YLI 2000-VUOTIAAKSI							
TYTTÖ OMPELUKONE							
..... Di Trevi Roomassa							
TALVURHEILU-KAUPUNKI NAA-PURISSA							
VIULISTI, KAPELIMESTARI							
							
(J)ALKAISIN							
TAIPUU							
							

Kun olet ratkaissut ristikon, poimi numeroilla merkityistä ruuduista kirjaimet numerojärjestyksessä ja kirjoita niistä muodostunut sana postikorttiin, jonka lähetät **31.7. mennessä** osoitteella Anneli Rajaniemi, Kytöpolku 33, 00740 Helsinki.

Kerro ratkaisun yhteydessä nimesi, puhelinnumerosi ja/tai

sähköpostiosoitteesi sekä kotiosoitteesi mahdollisen palkinnon lähettämistä varten. Oikein vastanneiden kesken arvotaan pikku palkintoja kolmelle oikean vastauksen lähettäneelle.

Oikea ratkaisu ja voittaneiden nimet julkaistaan lehden numerossa **4/2018**. Ristikon on laatinut Brigitta Kalpa.

Ihanainen Inkeristä

Minulla on ilo ja kunnia esittäytyä: olen taidolla tehty Tuuterin puku, kansallispuvuistamme kauneimpia.

Vaikka juureni ovat Inkerinmaalla, olen jo kauan sitten liittynyt suloisten Suomi-serkujeni seuraan. Ehkä upea ulkonäköni on lisännyt suosiotani heimokansani parissa.

Itse olen jäävi arvioimaan kauneuttani, mutta niin paljon olen saanut siitä kiitosta, että voisin punastua, mikäli miehustani ei olisi entuudestaan joulunpunainen.

Myös nykyinen emäntäni piti minua kaunottarena, johon hän oli valmis sijoittamaan tuhansia mummonmarkkoja. Opetajan työssään hän suunnitteli käyttävänsä minua kolmen vuoden välein kunniatehtävässään ojentaessaan valkolakkeja uusille ylioppilaille. Lakkiaiset olivatkin ensiesiintymiseni keväällä 1983.

Väliin emäntäni kuitenkin kaipasi "vaihtelu virkistää"-vaatetusta, joten muutamina keväinä sain huilia, ja virallisten lakkiaisten määrä jäi aiottua pienemmäksi. Useiden ylioppilaiden kotikutsuilla olen kyllä komeillut, ja emäntäni koulun 40-vuotisjuhlista olin juontamassa. Olipa minulla kerran myös kunnia illastaa samassa pöydässä Englannin suurlähettilään kanssa, samoin kuin hikoilla kesäisillä kokkareilla suomea opiskelleiden ulkomaalaisten seurassa. Juhlien järjestäjänä toimi lähikaupungin

Tuuterin puku etsii uutta emäntää.

Finnish-British Society. Ihailevia katseita ja kommentteja sain, vaikka omistajani onkin varsin vaisu small talk -seurustelija.

Emäntäni jäätyä eläkkeelle elämäni on hiljentynyt tyystin, ja vuosikausia olen ollut teljettynä vaatekaapin kätköihin. Ainoat tuuletuspäiväni olen kokenut kotini takakuistilla, ja vaikka emäntäni tykkää tanssista, yhtään tanhua en ole saanut kieputella toiveistani huolimatta.

Vauhdin hurma ei siis selitä yhden polvisukkanauhani mystistä katoamista. Kun toisen tupsut ovat kuitenkin vähän vilahdelleet, omistajani on kaikessa hiljaisuudessa hyödyntänyt kuminauhaa toisen polven tienoilla. Sellainen vajavaisuus minulla nykyään on, mutta uskoisin nauhoja vielä olevan saatavilla Helmi Vuorelma Oy:ltä Lahdesta, josta myös alkuperäiset kaavani ja kankaani ovat peräisin.

Ompelutyön on suorittanut asiantunteva koillissavolainen käsityönopeuttaja, ja kaikki kirjojat ovat nykyisen omistajani monituntisen uurastuksen tulosta. Niille toivoisin arvostavaa uutta omistajaa ja hyvää kotia.

Mutta kuten aina kaunottarista puhuttaessa, mitat ovat tärkeitä. Ilmeisesti Inkerin immet ovat olleet pienipovisia, koska koossani 38 rinnan ympärys on vain 90 cm, vaikka muissa mitoissa on runsaasti tilaa. Pituutta minulla on n. 130 cm. Edulliseen kauppaan saisivat kernaasti kuulua myös tukevat mustat kävelykengät kokoa 5, jotka käsityönopeuttaja katsoi sopiviksi kansallispuvun kanssa.

Omistajani odottaa kiinnostuneita yhteydenottoja numeroon 050 5645876. Lähettämällä tekstiviestin etukäteen varmistat, että hän vastaa tuntemattomalle numerolle. Please, päästäthän minut ulos komerosta kokemaan aktiivista elämää uudessa kodissa!

Pukunsa puolesta Paula Leskinen

Hyvää kesää!

Senioritorilla voivat Opetusalan Seniorijärjestö OSJ:n jäsenet lyhyesti ilmoittaa ilmaiseksi, saman ilmoituksen kuitenkin korkeintaan kaksi kertaa saman kalenterivuoden aikana. Lähetä teksti päätoimittajalle, yhteystiedot ovat lehden sivulla 2.

Myydään

Purjevene viikko-osake Turussa. Hanse 345:n käyttöön oikeuttavat **viikot 25 ja 26.** Myydään yhdessä (15 000 €) tai erikseen (7 900 €/vk). Veneen voi myös vuokrata (1 800 €/vk), vuokrahinta käy etumaksusta ostettaessa. Katso ilmoitus <https://www.nettivenne.com/purjevene/hanse/712076>. Puh. 0500 534 775 aija.ahtineva@utu.fi

Myydään **Kalevala Korun Lintunen-rintakoru** 15 € ja **Halikon käätykoru, riipus pannassa** 20 €. **Arabian ikoni, Neitsyt Maria ja Jeesus-lapsi** 21 x 26 160 € ja **Arabian kannuja** esim. Ruska: kahvikannu 70 €, kermakko 25 €, kannut 14 cm ja 11 cm korkeat 65 € ja 45 €. **Kilta maitokannu**, musta 13 cm 30 € ja vaaleansininen. 12 cm 60 €. **Ollie storybirds** valk. 80 €. **Festivo kahvi- ja teekuppi** 40 €/kpl. Lasten hyväkuntoinen **turvaistuin Be Safe** 15–36 kg 40 €. Ota yhteyttä tekstiviestillä tai puhelimitse 040 832 4091/la Rönkä.

Lippu Savonlinnan Oopperajuhlille ma 16.7.2018 klo 19.00 esityksenä Gounod: **FAUST**. Olavinlinna, katsomo C, rivi 15, paikka 4, hinta 80 €. Puh. 040 748 5580.

Myydään **rivitalokaksio** 57 m² **Pyhäjoella**, lähellä keskustaa (Raaheen n. 26 km). Tiedustelut p. 044 378 2111.

Lomahuoneisto Vuokatin Kulta-Katissa viikolla 11 edullisesti. Paritalon puolikas täysin varustettu 6:lle. Lisätietoja: ahmaus@gmail.com tai puh 044 567 7531.

Halutaan vuokrata

Eläkkeellä oleva opettajapariskunta etsii **Vantaalta** (esim. Pakkala, Kartanokoski, Tikkurila, Hiekkaharju) **kalustettua kaksiota tai yksiötä** kuukaudeksi, elokuu 2018. Heinäkuussa syntynvä vauva ja vajaa 2-vuotias pojanvesseli tarvitsevat isovanhempien apua. Tuomo Mäkinen +358 44 531 4100 tmakinen@japo.fi

Senioriopettajanainen haluaa vuokrata Hyvinkäältä **Kirjavantolpan tai Viertolan alueelta** hissillisestä talosta **kalustetun yksion tai kaksion** putkiremontin vuoksi elo–syyskuun ajaksi. p. 0400 286 945.

Vuokralle annetaan

Savonlinnassa kirkasvetisen järven rannalla 2009 rakennettu **kesäasunto mukavuuksilla**, 60 m² + 20 m², 8 vuodepaikkaa. Keskustaan on matkaa 20 km. Vuokraus aika on 15.5.–30.9.2018. Ota yhteyttä p. 050 557 0270.

Lomaosake, vk 34 (pe 17.8.–pe 24.8.2018) **Kivijärvellä Hannunkiven lomakylässä.** Tilaa 6 hengelle, 1 mh+oh+k+parvi+kph+s+wc. Varustus korkeatasoinen. Vuokra 380 €. Lisätietoa p. 044 508 9974.

Kodikas, kaunis ja siisti **kaksio + lasitettu parveke** hyvällä, kauniilla ja rauhallisella alueella **Espanjan Torreviejassa**. Asunnossa on uusittu keittiö, kylpyhuone sekä kaikki koneet. Alueella on iso uima-allas, uima-allasbaari, tenniskenttä ja kirkko. Lähellä on kauppa ja ravintoloita. Verotunnus on. Puh. 040 504 4497.

Vuokrattavana **3 h, k, s ja parveke**, täydellisesti varustettu asunto **Tampereen Tammela** 1.6.2018 alkaen kesän ajaksi. Vuokra 900 €/kk. Puh. 050 365 4109.

Siulaselkä, Inari Saariselkä. Nukkumapaikkoja **8 hengelle**: 2 molemmissa makuuhuoneissa ja 4 parvella. Pinta-ala 53 m² + parvi 35 m², 2 makuuhuonetta, tuppa, parvi, keittiö, 2 wc, sauna, terassi ja varasto. Asunnossa takka. Varustelu: lakanat ja pyyhkeet 8:lle, astiasto 8:lle, koneellistettu keittiö, pyykinpesukone ja kuivauskaappi. **VKO 25** 16.6.2018 klo 18 alkaen – 23.6.2018 klo 12 asti. Vuokra 321 €/viikko sisältäen loppusiivouksen. Ilmoittelu kiinnostuksesi sähköpostiini tarja.haranen@gmail.com gsm 040 728 9751.

Jazz-majoitukseen saatavissa mökki, joka sijaitsee joen rannalla. Matkaa Poriin 30 km. Mökissä on sauna, tupakeittiö ja kaksi pientä makuuhuonetta. Makuutilat ovat kolmelle tai tarvittaessa viidelle. Autotie on perille. Mökissä on sähköt, lämmin vesi, mikro, induktioliesi, jääkaappi-pakastin. Lisäksi on rantaterassi, jossa on grillikatos. Ranta on hyvä. Muutakin ajankohtaa voi tiedustella. Puhelin: 040 860 4321.

Henkilökohtaista

Hei, kaipaan Sinua **"mies mukiinmenevä"**, tukeva ja turvallinen, **yli 75 v** kuten minäkin, elämänmyönteinen, naisellinen ope Helsingistä. Odotetaan kesää, rakennetaan yhteistä arkea ja juhlaa uteliaina, pienistä asioista nauttien. Ota yhteyttä, jos... p. 046 655 3569 nimim. "mukava Maija"

Uutisia alueilta

Kainuun ja Koillismaan senioriopettajat kohtaavat

Kainuun ja Koillismaan senioriopettajien vuosittainen tapaaminen on tänä vuonna Kuusamossa. Tapaamisen teemaksi olemme valinneet "Luontomme kulttuurin voimavälineenä".

Koillismaa ja Kainuu ovat saaneet rikkaan ja monipuolisen luonnon, jossa on yllin kyllin silmin tai korvin nautittavaa. Pyrimme tarjoamaan teeman mukaisesti sitä, miten luonto on synnyttänyt ihmisessä tarvetta tehdä taidetta tai muuta hengen tuotetta. Haluamme tarjota näitä eri muodoissa vieraillemme, kertoo Koillismaan senioriopettajien puheenjohtaja **Martti Turunen**.

Samaan aikaan Kuusamossa on meneillään Natura-Photo -tapahtuma. Siellä esiintyvät kuvin ja sanoinkin monet tunnetut luontokuvaajat. Ehdimme hieman vilkaista luontokuvien näyttelyä.

Kutsumme Kainuun ja oman yhdistyksemme jäsenet yhteiseen tapaamiseemme 7. päivä syyskuuta.

Tornion Seminaari 1968

50-vuotisjuhlakokous 4.7.2018 Oulussa.

Tiedustelut ja ilmoittautuminen 10.6.2018 mennessä.

Puh. 050 590 5803 Aino Siljamäki tai

040 542 7045 Marja-Liisa Patana.

Joroisten Musiikkipäivät

Tänä kesänä pidetään Joroisten musiikkipäivät 41. kerran 20.–29.7.2018 Sydän-Savon alueella.

Vuosikymmenten saatossa Musiikkipäivät ovat laajentuneet kuuden kunnan alueelle. Mukana ovat Joroinen, Juva, Leppävirta, Varkaus, Rantasalmi ja Pieksämäki.

Musiikkigenrekin on muuttunut kartanoissa ja kirkoissa pidetyistä klassisen musiikin konserteista hyvin erittyypisissä paikoissa pidettäviin kevyen musiikin konsertteihin. Nykyään puhutaankin jo Joroisten musiikkifestivaalista.

Kesän ohjelma löytyy musiikkipäivien nettisivuilta www.joroinenmusicfestival.fi.

• MATKAT • MATKAT • MATKAT •

TIEDONHALUISTEN SENIOREIDEN MATKAKERHO yli 30 vuotta matkapalveluja senioreille OHJELMASSA 2018

- 21.–26.6. JUHANNUKSEN TAIKAA LIETTUAN MERI-
MAISEMISSA (2 paikkaa)
- 20.–22.7. NAUTISKELIJOIDEN MATKA SÄVELTEN
SAVONLINNAAN Madama Butterfly ja
Timo Mustakallio kilpailun 2017 voittajien konsertti.
Asiantuntija Laura Jurkka
- 18.–23.8. SALTÖN ja FJÄLLBACKAN SAARISTOMAISEMAT
LÄNSI-RUOTSISIA
- 5.–12.10. VAELLUSTA KREIKASSA PELOPONESOKSEN
MAISEMISSA
- 10.–14.10. MILANO MUOTOILUN ja HERKKUJEN KAUPUNKI
Asiantuntijana Markku Piri
- 5.–10.11. VÄLIMEREN AURINKOA MENTONISSA RANSKASSA
- 22.–27.12. JOULUNTUNNELMIA KATALONIA GIRONASSA

Tiedustelut ja ohjelmat: Matkakerho
puh. 050 522 4447/irmelin Isokoski, s.posti matkakerho@n-mk.fi
Matkat ovat Naantalin Matkakaupan seniorimatkatointia.

• MATKAT • MATKAT • MATKAT •

JOKUNEN PAIKKA MOSELIN JA REININ VIINIMATKALLE 9.–13.10.2018

Elämyksellinen viinimatka tehdään Saksan kauneimmille jokilaaksoille Moselille ja Reinille. Matkan aikana nähdään idyllisiä kaupunkeja, tutustutaan upeisiin linnoihin, luostareihin ja viinitiloihin. Kummallakin joella tehdään jokilaivaristeily.

Lennettyämme Frankfurtiin lähdetään bussilla Rheingaun viinialueelle. Tutustutaan Eberbachin luostariin. Saksan suurimmalla viinitilalla maistellaan Riesling ja Spätburger-viinejä.

Majapaikka on koko matkan ajan Rüdesheimin kaupungissa, Ringhotel Central-Superior ***. Päiväretki tehdään Moselin rannalla olevaan Bernkastel-Kuesin pikkukaupunkiin ja vierailaan Weingut Dr. Pauly-Bergwilerin viinitilalla.

Reinin varrella tutustutaan Marksburgin keskiaikaiseen linnaan ja Koblenzin kaupunkiin, jossa Rein ja Mosel yhtyvät. Johannisbergin kuuluisassa viinilinnassa maistellaan eri Riesling-lajeja.

Matkakohteina ovat vielä Mainzin ja Heidelbergin kaupungit.

Matkan hinta on 1480 €/henkilö, kun ryhmässä on min. 20 lähtijää. Hintaan sisältyvät Finnairin edestakaiset lennot lentoveroineen, majoitus jaetussa 2 hengen huoneessa, aamiainen ja lounas päivittäin, viininmaistajaiset kolmella viinitilalla, jokilaivaristeilyt, retket ja sisäänpääsymaksut, suomenkielisen oppaan palvelut koko matkan ajan, tilausajokuljetukset. Lisämaksusta 1 h huone 180 €, ja istumapaikkavaraukset Finnairin lennoille.

Lento 9.10. klo 7.40–9.20 Helsinki–Frankfurt/Finnair
paluu 13.10. klo 19.25–22.50 Frankfurt–Helsinki/Finnair

Varaukset ja lisätiedot: Kon-Tiki Tours/Matkaseniorit
sähköposti: info@kontiki.fi tai puh. 09 466 300 tai
verkkokaupasta www.kontiki.fi

• MATKAT • MATKAT • MATKAT •

Senioriopettajien Golfmatkan kohteena

ESTORIL PORTUGALI 20.–27.10.2018
lauantai–perjantai, 7 matkapäivää, 6 yötä

Palacio Estoril Hotel Golf & Spa *****

Yksi Portugalin maineikkaimmista hoteleista on vuonna 1930 rakennettu, täysin 2007 remontoitu tyylikäs hotelli sijaitsee Estorilin sydämessä, kävelymatkan päässä rannalta, Casinolta ja ravintoloista. Hotellin oma golfkenttä 5 min.

Eleganteista huoneista ilmainen wifi, satelliitti tv, kylpytakit ja tossut, hiustenkuivaaja, minibaari ja tallelokero. Hotellissa on runsaasti palveluita mm. 2 ravintolaa, 2 baaria, kylpylä, ulko- ja sisäallas, kuntosali, poreallas.

Lennot:

20.10.2018 TP 791 Helsinki–Lissabon 07.00–09.55
26.10.2018 TP 792 Lissabon–Helsinki 23.25–06.00 (27.10.2018)

Matkan hinta: 1440 €/hlö golfarit, 1399 €/hlö ei-golfarit

Hintaan sisältyy:

- edestakainen lento Hki–Lissabon TAP:n turustiluokassa
- 6 yön majoitus 5 tähden hotellissa jaetussa kahden hengen huoneessa
- bussikuljetus lentoasema–hotelli Lissabonissa
- kuljetus hotellista golfkentälle
- 5 kierrosta golfkentällä
- puolihoito (aamiainen, illallinen) hotellissa

Lisämaksusta:

- yhden hengen huone 440 €/6 yötä
- Varmista matkasi ja ilmoittaudu viimeistään **30.6.2018**, sillä paikkoja on jäljellä rajallisesti.

Varaukset: Matkavekka, Tuula Toura,
tuula.toura@matkavekka.fi tai 020 120 4083

Vastuullinen matkanjärjestäjä:
Matkavekka – Primera Travel A/S

OSJ:n golfmestaruuskisa elokuussa Vierumäellä

Senioriopettajien golfmestaruudet ratkotaan Vierumäellä 20.8.2018.

Kilpailuissa on useita sarjoja.

Aika: OSJ:n golfmestaruudet ratkotaan Vierumäellä Cooke-kentällä maanantaina 20.8.2018 klo 10.30 alkaen.

Kilpailuinfo pidetään klo 9.45.

Ensimmäinen ryhmä lähtee klo 10.30.

Sarjat:

NAISET PISTEBOGEY (kolme parasta palkitaan)

MIEHET PISTEBOGEY (kolme parasta palkitaan)

KIERTOPALKINTO PARHAAN PISTEBOGEY-TULOKSEN SAANEELLE (nainen tai mies)

TASOITUKSETON LYÖNTIPELI (SCRATCH): palkitaan paras nainen ja paras mies

PISIN DRIVE: palkitaan paras nainen ja paras mies

LÄHEMMÄS LIPPUA: paras nainen tai mies palkitaan

Lisäksi on luvassa arvontapalkintoja. Palkinnot jaetaan välittömästi tulosten selvittyä Golf Paviljongilla.

Kilpailumaksu **35 €** maksetaan caddiemasterille. Häneltä saa tulokortin.

Tulokortti pitää allekirjoittaa ja palauttaa välittömästi viimeisen väylän jälkeen caddiemasterille.

Ilmoittautuminen: https://www.lyyti.in/Senioriopettajien_golf_4776

Ilmoittautuessasi kerro tarkka tasoituksesi ja kotiseurasi.

Ilmoita myös sähköpostiosoite, mihin voi lähettää infoa kisasta.

Tervetuloa pelaamaan golfia hyvässä seurassa Vierumäelle!

Viimeinen ilmoittautumispäivä on 3.8.2018.

